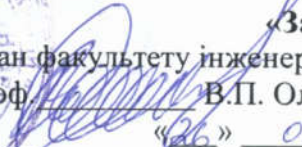

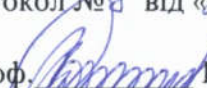
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Хмельницький національний університет

Кафедра архітектури та містобудування

«Затверджено»
Декан факультету інженерної механіки
проф. В.П. Олександренко
«26» 02 2021 р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри ОП
Протокол № 9 від «12» лютого 2021 р.
Завідувач кафедри АМ
 доц. Дорофєєв О.А.

Розглянуто і схвалено
Вченою радою факультету інженерної механіки
Протокол № 8 від «26» 02 2021 р.
Голова вченої ради
проф. В.П. Олександренко

ПРОГРАМА
обмірної та геодезичної практики

Спеціальність 191 – «Архітектура та містобудування»
Факультет – Інженерної механіки

Розробники: ст. викл. Дунаєвський В.В., к.т.н., доц. Підгайчук С.Я.,
к.т.н., доц. Дорофєєв О.А.

Хмельницький, 2021 р.

1. Мета і завдання практики

Після закінчення першого року навчання й успішної здачі весняної сесії студенти проходять літню практику під керівництвом викладачів кафедри «Архітектури та містобудування». Практика покликана скоротити термін адаптації молодого фахівця до реальної професійної діяльності після закінчення Хмельницького національного університету. Це перша навчальна практика, яка складається з двох частин: обмірної та геодезичної, відповідно, проводиться на різних базах згідно попередньо складених угод між університетом та підприємствами, на яких планується проведення практик. Термін проходження практик відповідає діючій програмі та складає 4 кредити ЄКТС триває протягом 3 тижнів (15 робочих дні). Обмірна частина практики планується 8 робочих дні, геодезична 7 днів.

Мета обмірної частини практики:

- безпосереднє знайомлення з роботою з обраної професії;
- закріплення професійних знань, умінь і навичок, що були набуті студентами під час навчання на кафедрі основ проектування, їх розширення та поглиблення;

Мета геодезичної частини практики:

- придбання навичок виконання геодезичних робіт;
- закріплення і поглиблення знань курсу основ геодезії.

Завдання обмірної частини практики:

- оволодіти сучасними формами та методами роботи в будівничих організаціях, підприємствах, проектних фірмах та архітектурних відділах органів державного управління, підприємствах різних форм власності;
- оволодіти практичними навичками архітектурного обміру будівель чи споруд та його графічною фіксацією;
- набуття вмінь та навичок у виконанні кроків різних проєкцій, визначенні базових ліній;
- ознайомлення з технікою проведення вимірювань та удосконаленням графічної майстерності.

Завдання геодезичної частини практики:

- опанування прийомами зйомки земельних ділянок за допомогою сучасних геодезичних приладів;
- набуття навичок в оцифровці відзнятого матеріалу;
- ознайомлення з документацією, яка розробляється для створення генеральних планів,
- опанування етапами створення топографо-геодезичної основи плану ділянки території на основі відзнятого матеріалу.

Після проходження обмірної частини практики студенти повинні:

знати:

- загальне призначення обмірів;
- види обмірних робіт;
- відповідність кількості розмірних ліній на кроках та на обмірних кресленнях;
- необхідну та достатню кількість прийомів для креслення обмірних елементів або частин будинку в заданому масштабі з максимальною точністю;
- правила поставлення розмірів, призначення і використання інструментів для обмірів.

вміти:

- використовувати набуті теоретичні знання на практиці;
- правильно виконувати обмірні схеми (кроки);
- правильно і акуратно проставляти розміри на обмірні схеми та креслення;
- використовувати інструменти для обміру (рулетка, рівень, васервага, кутник, шнур та ін.);
- замальовувати об'єкти обміру.

У результаті проходження геодезичної частини практики студенти повинні:

знати: склад геодезичних робіт, необхідних для виконання зйомки; основні складові генерального плану місцевості, основні вимоги для виконання цих робіт.

уміти: самостійно організовувати роботи, зв'язані з виконанням найпростіших видів зйомок, вільно читати топографічну карту і вирішувати на ній відповідні задачі.

Одержувати навички: складання топографічного плану невеликої ділянки місцевості і розв'язку типових геодезичних задач, які виконуються на будівельному майданчику в процесі зведення будинків і споруд.

(ЗК01) Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

(ФК 03) Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.

(ФК 06) Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.

(ФК 07) Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.

(ФК 18) Усвідомлення теоретичних основ архітектури будівель і споруд, основ реконструкції, реставрації архітектурних об'єктів та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач.

(ПРН 14) Обирати раціональні архітектурні рішення на основі аналізу ефективності конструктивних, інженерно-технічних систем, будівельних матеріалів і виробів, декоративно-оздоблювальних матеріалів.

2. Організація практики

1. Студенти проходять практику групами 3–5 чоловік на підприємствах, з якими університет уклав договори щодо проходження геодезичної практики.

2. Для кожної групи студентів-практикантів призначається керівник з числа викладачів кафедри основ проектування.

3. Керівник практики погоджує з керівником відповідного підприємства порядок проходження практики та призначення організатора практики на базі практики.

4. Керівник практики розробляє план-графік, у якому повинні бути передбачені види робіт, що відповідають змісту практики згідно з діючою (даною) програмою і з урахуванням реальних умов бази практики.

План-графік погоджується з організаторами практики на місцях не пізніше, ніж за два тижні до початку практики.

5. Для підготовки студентів до проходження практики відповідальний за практику на кафедрі проводить настановну конференцію, на якій ознайомлює студентів з метою і завданням практики, планом-графіком її проходження, порядком ведення облікової та звітної документації, вимогами до поведінки студентів-практикантів.

На настановну конференцію можуть бути запрошені працівники навчальних закладів – баз практики, відповідальні за її організацію на місцях.

6. На період практики керівник практики призначає старшого групи. Старші груп зобов'язані:

– організувати роботу в групі: розподіляти роботу серед членів групи так, щоб кожен студент в однаковій брав участь у всіх видах робіт; планувати дотримання графіка виконання робіт;

– контролювати трудову дисципліну: вести облік відвідувань, забезпечувати навчально-виробничу дисципліну студентів; щодня відзначати в щоденнику відсутніх, запізнення, та тих, хто раніше встановленого терміну пішов з роботи з вказівкою причин. Керівник практики щодня переглядає щоденник, перевіряє записи старшого групи, дає необхідні роз'яснення і вказівки щодо ходу робіт і підписує щоденник;

– своєчасно повідомляти студентам про доручення та вказівки керівника групи і організаторів практики на місцях;

- інформувати керівника практики про всі випадки відхилення від нормального процесу проходження практики;
- виконувати організаційні доручення та вказівки організаторів практики на місцях.

3. Обов'язки студентів-практикантів

1. Студент-практикант зобов'язаний дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку установи-бази практики, правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії установи, виконувати розпорядження адміністрації та керівника практики;
2. Студент-практикант зобов'язаний працювати за місцем практики не менше шести годин щоденно.
3. Студент-практикант зобов'язаний виконувати всі види робіт, передбачені програмою практики та нести за них відповідальність.
4. Студент-практикант повинен бути зразком організованості, дисциплінованості, охайності, вічливості, сумлінного ставлення до своїх обов'язків.
5. Якісно підготувати та подати на кафедру, не пізніше ніж через три дні по закінченні практики, звітні документи у встановленому порядку.

4. Склад завдання для обмірної частини практики

Обмір архітектурної споруди

Завдання 1

Натурне ознайомлення і обстеження архітектурного об'єкту (історична довідка, генплан, об'ємно-просторове вирішення, джерела).

Завдання 2

Фотофіксація архітектурної споруди (загальний план, фрагменти, деталі, видові кадри, панорама, художній кадр);

Завдання 3

Замальовка (абрис) фасадів, планів, етапи (контур, генплан, основні габарити, фрагменти, деталі, елементи);

Завдання 4

Виконання креслень, відмивка, деталювання (габаритне креслення у масах, основні площини/фасади й плани, деталі);

Завдання 5

Оформлення загального тому виготовленої документації (оформлення креслень та аркушів, титульний аркуш, брошурування).

5. План-графік виконання робіт, передбачених програмою практики

№ п/п	Зміст робіт обмірної частини практики	Термін виконання
1	Участь у настановній конференції (ознайомлення з керівником, метою, завданням та об'єктом практики)	1 день
2	Проходження інструктажу з практики	
1 етап. Робота на об'єкті – 4 дні		
3	Ознайомлення з пам'ятником	
4	Замальовки, фотофіксація, підготовки ділянки	
5	Виконання кроків, відбиття нуля	
6	Обмірювання ділянки	
7	Обмірювання плану об'єкта	
8	Обмірювання фасадів	
9	Обмірювання деталей	
2 етап. Камеральна робота – 2 дні		
10	Виконання креслень	

11	Історична довідка	
12	Комплектування й оформлення альбому	систематично, протягом практики
13	Публічний захист виконаної роботи з обмірної частини практики	1 день

№ п/п	Зміст робіт геодезичної частини практики	Тривалість робіт
I. Зйомки земельної ділянки		2 дні
1.	Топографічна зйомка земельної ділянки для детального планування, масштаб 1:500 (аерофотозйомки квадрокоптером)	
2.	Кадастрова зйомка земельної ділянки (робота з приймачем RTKGNSS660)	
3.	Винос меж земельної ділянки на місцевості (GPS-приймач TrimbleTSC2)	
4.	Створення топографо-геодезичної основи (оцифровка відзнятого матеріалу)	
II. Ознайомлення з генеральним планом та з наведеними нижче документами:		2 дні
5	схемою розташування населеного пункту в системі розселення у довільному масштабі;	
6	планом існуючого використання території в поєднанні зі схемою існуючих планувальних обмежень М1:2000;	
7	генеральним планом (основне креслення) в поєднанні зі схемою проектних планувальних обмежень М1:2000;	
8	схемою вулично-дорожньої мережі міського та зовнішнього транспорту М1:2000;	
9	схемою інженерної підготовки та захисту території М1:2000;	
10	схемою інженерного обладнання території М1:2000;	
11	схемою зонування території населеного пункту М1:2000;	
12	пояснювальною запискою до комплексу документації	
III. Розроблення плану території (технічний звіт, основні креслення)		2 дні
13	Захист геодезичної частини практики	1 день

6. Інструкція з техніки безпеки й охорони праці при проходженні геодезичної практики

1. Геодезичні роботи на навчальній практиці повинні виконуватися відповідно до програми і графіка робіт при строгому дотриманні правил техніки безпеки.

2. Систематично перед початком польових робіт керівник (працівник підприємства) проводить інструктаж з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів –практикантів безпечних методів праці та забезпечити їх спеціальною, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

3. Забороняється залишати без нагляду геодезичні прилади й інструменти.

4. При переході через дорогу строго керуватися правилами, установленими для пішоходів. Особливу обережність варто дотримувати при переході на перехрестях вулиць. При веденні робіт уздовж доріг і проїздів необхідно виділяти сигнальника з прапорцями, що попереджає групу про транспорт, що наближається.

5. Забороняється проводити роботи в смугі відчуження високовольтних ліній електропередач, електропідстанцій без узгодження з відповідними організаціями.

6. Польові роботи повинні бути припинені при наближенні грози, під час грози небезпечно знаходитися під деревами, бути близько від громовідводів, високих предметів, контактної електромережі, високовольтних ліній.

7. Документація, яку зобов'язаний представити студент-практикант на кафедрі.

Після закінчення практики студент повинен надати на кафедру:

- а) альбом з обмірної частини практики;
- б) звіт про проходження геодезичної частини практики;
- в) щоденник практики (2 частини окремо).

ПРИМІТКИ:

- Обов'язковим є брошурування альбому з обмірної частини практики.
 - Альбом здається в 1-у екземплярі від бригади.
 - Розподіл обсягу робіт між членами бригади здійснюється самостійно, на рівномірній основі (з вказівкою прізвищ студентів, що виконували роботу).
 - Розбіжностей у розмірах на різних кресленнях не допускається.
 - Альбом здається в повному обсязі, одноразово.
 - Окремі креслення не оцінюються і не приймаються керівником практики.
- Креслення виконуються вручну. Обмірні роботи оформляються в папку й додаються до креслень.

7.1. Зміст альбому обмірної практики

Титульний лист (шапка, назва практики, назва роботи, об'єкту, фотофіксація, підпис, дата – 1 аркуш;

Зміст (посторінкове) – 1 аркуш;

Основні дані: повна назва, розташування в місті (кадр із Google Earth, топогеодезична зйомка М1 : 2000, М1 : 5000) – 1 аркуш;

Історична довідка (текст, історичні ілюстрації з обов'язковим посиланням на джерела) – 1-2 аркуша;

Фотофіксація:

– видові кадри / кадри з основних точок сприйняття об'єкта людиною в міській ситуації – 2-3 кадри;

– панорамний вид (у контексті міста, у контексті забудови) – 1 кадр (вибрати кращий, можливий фотомонтаж);

– загальний вид (максимально повне відображення об'єкту / Н: з висоти пташиного польоту, із сусідніх будинків та ін.) – 1 кадр (вибрати кращий);

– великі, чіткі ортогональні фотографії фасадів / північний, східний, південний й західний – 4 кадри (можливо буде потрібно фотомонтаж);

– ортогональні фотографії фрагментів, деталей й елементів будинку – за кількістю об'єктів (портал, ганок, вікна, двері, портики, типовий декоративний елемент, основний елемент облицювальна цегла тощо);

– художній знімок / кадр неінформаційного характеру, основний образ будинку або відношення автора до об'єкту – не обов'язково (фото для ілюстрації на титульному аркуші).

***Примітка:** розмір фото min: 10×15 (кожен кадр підписати).

Основні креслення /у масах, з основними габаритами/ М 1:100:

- генплан, М 1:500, головний фасад (східний), М 1:100, північний фасад, М 1:100, західний фасад, М 1:100, південний фасад, М 1:100, плани поверхів М 1:100, необхідні розрізи

***Примітка:** на основних кресленнях вказати посилання на креслення фрагментів.

Креслення деталей і фрагментів / М 1:50, 1:25, 1:20, 1:10, 1:5.

***Примітка:** вказати розташування фрагментів і деталей на основних кресленнях.

7.2. Поетапна інструкція оформлення звіту з обмірної частини практики

Вступ.

- Постановка завдання, знайомство із ситуацією, загальне обстеження об'єкту.
- Розподіл по групах, розподіл по функціях та визначення обсягу робіт студентів.
- Пошук інформації для історичної довідки (робота в архіві, бібліотеці, музеї тощо).

Фотофіксація.

Контрольні виміри (точне визначення основних габаритних розмірів):

- загальний збір;
- постановка завдань на обмірювання, розподіл функцій;
- обмірювання габаритів фасадів та інтер'єрів;
- фотографування об'єкту й видових кадрів;
- обмін фотографіями і обмірними даними / робота в групах;
- виконання основних креслень (осі, маси, розміри);
- пошук інформації для історичної довідки / домашня робота.

Графічна обробка обмірних матеріалів

Вимогою навчальної обмірної практики є виконання креслень в обраному масштабі фасаду об'єкта, його плану й профілю декоративної деталі у великому масштабі.

При обмірюваннях інтер'єрів виконуються плани підлоги й стелі, розгортка стін із вказівками щодо розміщення інженерних комунікацій.

**Примітка:* на кресленні вказати посилання на фотоілюстрації деталей.

7.3. Структура звіту з геодезичної частини практики

1. Виконання плану практики.
2. План зйомки ділянки (оцифрована топографо-геодезична основа відзнятого матеріалу)
3. Висновки.
4. Додатки (матеріали досліджень).

7.3.1 Виконання плану практики. В цьому пункті висвітлюються такі питання:

- а) коротка довідка про підприємство;
- б) відомості чи виконаний в повному обсязі план-графік практики. Які відхилення від плану мали місце, чому, що зроблено понад план, особливості практики.

7.3.2 План зйомки ділянки (оцифрована топографо-геодезична основа відзнятого матеріалу):

- а) опис виконуваних робіт та обладнання;
- б) копії відзнятого оцифрованого матеріалу в довільному форматі

7.3.3 Висновки

В розділі «Висновки» провести аналіз виконаних робіт, вказати на їх місце для створення містобудівної документації, висвітлити навички, які набув студент в процесі практики, зазначити які труднощі виникали під час проходження практики; пропозиції щодо змін в підготовці і організації практики.

7.4. Щоденники практики

Протягом обмірної та геодезичної частин практик відповідні щоденники ведуться систематично. Періодично якість ведення щоденників і відповідність записів дійсно проведеної роботі перевіряються керівниками практики і підписуються.

Студент-практикант повинен отримати відгук і оцінку виконаної роботи на практиці, завірену підписом керівника і печаткою навчального закладу.

Керівник практики від кафедри аналізує роботу студента під час практики, оцінює його уміння і навички згідно ваговим коефіцієнтам за видами робіт (наведено нижче).

Оформлені щоденники разом із альбомом графічних робіт і звітом студент здає на кафедру.

8. Критерії контролю знань

До заліку з практики допускається студент, що надав альбом креслень формату А-3 (обмірна частина практики); оформлений звіт про проходження геодезичної частини практики та щоденники практик (обмірна та геодезична частини окремо).

Залікова оцінка з практики ставиться керівником практики від кафедри на підставі оцінок керівників практики від підприємств за ведення щоденників та виконані роботи, індивідуального опитування студента, оформленні відповідної документації. Залікова оцінка з практики визначається як середньозважена з усіх видів робіт, з урахуванням коефіцієнта вагомості.

Структурування практики за видами робіт і оцінювання її результатів за ваговими коефіцієнтами

Оформлення документації		Індивідуальне опитування	Оцінки керівників практики від підприємства	
Альбом графічних робіт з обмірної частини практики	Звіт з геодезичної частини практики		обмірної частини практики	геодезичної частини практики
0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

Критерії оцінювання

Дескриптор компетенції	Показник оцінювання		Критерій оцінювання
Знає:	<ul style="list-style-type: none"> – основні правила безпеки на виробництві, вимоги та норми виробничого характеру; – історію та теорію містобудування, методів охорони та використання об'єктів історико-культурної спадщини, реконструкції цінної забудови; – принципи формування транспортних та інженерних комунікацій, проектування інженерних розділів об'єктів капітального будівництва. – аналітичну частину генерального плану; – комплекс робіт, що передбачають кадастрові зйомки; – сучасні інструменти кадастрової зйомки; – цільове призначення детального плану території; 	<i>відмінно</i>	Повна відповідність звіту з практики всім встановленим вимогам. Виконано всі індивідуальні / групові завдання. Дано відповіді на всі питання при захисті звіту
Вміє:	<ul style="list-style-type: none"> – визначати для себе цілі та задачі, працювати з нормативною літературою та виробничими інструкціями; – виявляти повагу до людей, відноситись з терпимістю до інших культур і точок зору. 		
Володіє:	<ul style="list-style-type: none"> – навиками інженерно-будівельного проектування; вмінням вирішувати питання інженерного облаштування, озеленення та ландшафтного будівництва; – знаннями в області геології, екології, геодезії, картографії, що необхідні для взаємодії з фахівцями суміжних областей й прийняття рішення по розміщенню і 		

	будівництву об'єктів капітального та дорожнього будівництва		
Знає:	<ul style="list-style-type: none"> – основні правила безпеки на виробництві, вимоги та норми виробничого характеру; – історію та теорію містобудування, методів охорони та використання об'єктів історико-культурної спадщини, реконструкції цінної забудови; – принципи формування транспортних та інженерних комунікацій, проектування інженерних розділів об'єктів капітального будівництва. – аналітичну частину генерального плану; – комплекс робіт, що передбачають кадастрові зйомки; – сучасні інструменти кадастрової зйомки; – цільове призначення детального плану території; 	<i>добре</i>	Повна відповідність звіту з практики всім встановленим вимогам. Виконано всі індивідуальні / групові завдання. Були допущені помилки при захисті звіту.
Вміє:	<ul style="list-style-type: none"> – визначати для себе цілі та задачі, працювати з нормативною літературою та виробничими інструкціями; – виявляти повагу до людей, відноситись з терпимістю до інших культур і точок зору. 		
Володіє:	<ul style="list-style-type: none"> – навиками інженерно-будівельного проектування; вмінням вирішувати питання інженерного облаштування, озеленення та ландшафтного будівництва; – знаннями в області геології, екології, геодезії, картографії, що необхідні для взаємодії з фахівцями суміжних областей й прийняття рішення по розміщенню і будівництву об'єктів капітального та дорожнього будівництва 		
Знає:	<ul style="list-style-type: none"> – основні правила безпеки на виробництві, вимоги та норми виробничого характеру; – історію та теорію містобудування, методів охорони та використання об'єктів історико-культурної спадщини, реконструкції цінної забудови; – принципи формування транспортних та інженерних комунікацій, проектування інженерних розділів об'єктів капітального будівництва; – аналітичну частину генерального плану; – комплекс робіт, що передбачають кадастрові зйомки; – сучасні інструменти кадастрової зйомки; – цільове призначення детального плану території; 	<i>задовільно</i>	Повна або часткова відповідність звіту з практики всім встановленим вимогам. Виконано більше 70% індивідуальних / групових завдань. При захисті звіту були допущені помилки у відповідях на питання
Вміє:	<ul style="list-style-type: none"> – визначати для себе цілі та задачі, працювати з нормативною літературою та виробничими інструкціями; – виявляти повагу до людей, відноситись з терпимістю до інших культур і точок зору. 		

Володіє:	<ul style="list-style-type: none"> – навиками інженерно-будівельного проектування; вмінням вирішувати питання інженерного облаштування, озеленення та ландшафтного будівництва; – знаннями в області геології, екології, геодезії, картографії, що необхідні для взаємодії з фахівцями суміжних областей й прийняття рішення по розміщенню і будівництву об'єктів капітального та дорожнього будівництва 		
Знає:	<ul style="list-style-type: none"> – основні правила безпеки на виробництві, вимоги та норми виробничого характеру; – історію та теорію містобудування, методів охорони та використання об'єктів історико-культурної спадщини, реконструкції цінної забудови; – принципи формування транспортних та інженерних комунікацій, проектування інженерних розділів об'єктів капітального будівництва; – аналітичну частину генерального плану; – комплекс робіт, що передбачають кадастрові зйомки; – сучасні інструменти кадастрової зйомки; – цільове призначення детального плану території; 	незадовільно	Невідповід-ність звіту з практики встановле-ним вимогам. Виконано менше 70% індивідуаль-них / групових завдань.
Вміє:	<ul style="list-style-type: none"> – визначати для себе цілі та задачі, працювати з нормативною літературою та виробничими інструкціями; – виявляти повагу до людей, відноситись з терпимістю до інших культур і точок зору. 		
Володіє:	<ul style="list-style-type: none"> – навиками інженерно-будівельного проектування; вмінням вирішувати питання інженерного облаштування, озеленення та ландшафтного будівництва; – знаннями в області геології, екології, геодезії, картографії, що необхідні для взаємодії з фахівцями суміжних областей й прийняття рішення по розміщенню і будівництву об'єктів капітального та дорожнього будівництва 		

9. Теоретичні відомості

9.1. Короткі теоретичні відомості щодо архітектурних обмірювань

Архітектурні обмірювання використовувались як для практики, так і для розвитку теорії архітектури. Так, в епоху Відродження обмірювання античних пам'ятників дозволили узагальнити систему ордерів і виявити прийоми й методи древніх у справі гармонізації архітектури і елементів міського середовища.

У наш час обмірювання виконуються з метою фіксації існуючого стану споруд і ансамблів, що під натиском бурхливого сучасного містобудування зазнають постійних змін.

Найважливішим завданням обмірювань є дослідження в галузі історії, теорії архітектури, а також в галузі реставрації й реконструкції пам'ятників архітектури: вони виражаються у вивченні й художньому аналізі пам'ятників архітектури; у дослідженні

закономірностей розвитку міського середовища й архітектурних форм; у створенні якісної основи для архітектурно-містобудівної проектної діяльності.

Залежно від мети, обмірювання виконуються з різним ступенем точності й поділяються на три категорії: *схематичні*, *архітектурні* й *архітектурно-археологічні*.

Схематичні

Проводяться при інвентаризації будівель, при підрахунку техніко-економічних показників і для визначення обсягів робіт при ремонті будівель.

Креслення схематичних обмірювань мають юридичне значення як частина документації по будівлі (при здачі в експлуатацію й для фіксації в БТІ), а також господарсько-практичне значення.

Архітектурні

Виконуються при фіксації пам'ятників архітектури, що мають художнє й культурно-історичне значення, а також об'єктів підметів реставрації або реконструкції.

У комплект креслень входять обмірювання планів всіх поверхів й ярусів, розрізів, фасадів, інтер'єрів, а також і всіх деталей.

Точність архітектурних обмірювань 1/2000 – 1/5000 горизонтальних й 1/5000 вертикальних вимірів. Креслення архітектурних обмірювань є важливими архівними документами, за якими відбуваються дослідження й реставруються пам'ятники архітектури.

Архітектурне обмірювання представляється альбомом креслень фіксації, а також доповнюється альбомом документальної фотофіксації пам'ятника, замальовками й акварелями з натури, а також пояснюючою запискою.

Архітектурно-археологічні.

Проводяться при обмірюваннях античних і середньовічних пам'ятників архітектури й при археологічних розкопках. Фіксуються всі архітектурно-будівельні особливості будівель, деформації, викликані осіданням або, що з'явилися в результаті експлуатації будівель. Відзначаються всі відхилення від вертикальних і горизонтальних напрямків, від прямих кутів і враховуються всі нерівності кладки.

9.2. Теоретичні відомості для геодезичної частини практики

9.2.1. Теоретичні відомості для підготовки до виконання робіт п.1 (Топографічна зйомка земельної ділянки для детального планування (аерофотозйомки квадрокоптером))

В останні декілька років геодезія характеризується технологічними проривами в галузі приладобудування, а зокрема: інноваційними технологіями збору, обробкою та наданням інформації. На практиці пропонується застосувати інноваційний пристрій під назвою квадрокоптер, по іншому їх називають дронами, але цей термін більш підходить до військової інновації.

Короткий опис квадрокоптера DJI PHANTOM 3 PROFESSIONAL. DJI PHANTOM 3 PROFESSIONAL

Простий в використанні з інтелектуальною системою, котра допомагає пілоту. Навіть на відстані 2 км, вбудована технологія надає можливість управляти квадрокоптером, сформоване польотне завдання завантажується в автопілот дрона. У польоті всім процесом аерозйомки керує бортова електроніка за допомогою даних GPS / ГЛОНАСС датчиків та передає на пульт відео високої якості в режимі online. Він робить як фото так і відео, для цього треба тільки підключити телефон або планшет і можна побачити все, що бачить камера квадрокоптера. Даний апарат має наступні технічні характеристики:

- макс. швидкість зльоту 5 м/с;
- макс. швидкість приземлення 3 м/с;
- точність польоту: по вертикалі: +/- 10 см, по горизонталі: +/- 1 м;
- макс. швидкість польоту 16 м/с;
- макс. висота польоту 6000 м над рівнем моря;
- підвіска 3х-осьова, радіус контролю підвіски тангаж від -90° до + 30°;

- об'єктив f / 2.8 (20-мм еквівалент), 94 градуса кут огляду;
- ISO - 100-3200 (відео), 100-1600 (фото);
- макс. дозвіл фотознімків 4000×3000;
- режими фото: окремий знімок, 3/5/7 знімків, автоматичний експобрекетінг;
- Phantom 3 Professional: UHD: 4096x2160p (24/25 кадрів в секунду), 3840x2160p (24/25/30 кадрів в секунду), FHD: 1920x1080p (24/25/30/48/50/60 кадрів в секунду), HD: 1280x720p (24/25/30/48/50/60 кадрів в секунду); підтримка карток пам'яті: SD / SDHC / SDXC Micro SD;
- максимальний об'єм: 64 GB, швидкість: Class 10 або UHS-1;
- максимальний бітрейт відео 60 Мбіт/сек;
- підтримувані формати файлів- фото: JPEG, DNG, відео: MP4 / MOV (MPEG-4 AVC / H.264);
- польотний час - близько 23 хвилин (офіційно);
- температура робочого середовища від 0° С до 40° С;
- підтримування ОС: iOS 8.0 або вище, Android 4.1.2 або вище.

Використання у геодезії

Праця геодезиста передбачає вимірювання відстаней на місцевості, розрахунок площ, виконання інших обчислень, складання топографічної карти. Для здійснення цієї роботи традиційно застосовується методика наземної зйомки за допомогою електронного тахеометра, а також проводяться вимірювання, використовуючи супутникові знімки. Процес складання топографічного плану великої за площею місцевості досить тривалий і трудомісткий. Застосування квадрокоптера для геодезичної зйомки допомагає за більш короткі терміни отримати топографічну карту місцевості будь-якого масштабу від 1: 500 до 1: 2000 і меншого. Якщо розглянути використання дронів для геодезичної зйомки, то на підставі отриманих з безпілотної знімків створюються детальні 3D моделі місцевості, матриці висот і ортофотоплани. Крім цього, результати дистанційної зйомки з повітря застосовуються для:

- ведення кадастрового обліку і контролю містобудівної діяльності;
- створення географічних інформаційних систем (ГІС), оновлення топографічних карт;
- моніторингу сільгоспугідь, стану лісового господарства, цільового використання земель;
- контролю річок, водойм з метою запобігання льодових заторів, прогнозування повеней.

Слід зазначити, що якість знімків з літаючого дрона на порядок перевершують супутникові аналоги, а розшифровка і створення топографічних планів проводиться автоматично за допомогою програмного забезпечення. За допомогою базового пульта оператор визначає важливі параметри аерозйомки: охоплення території і необхідний формат дозволу, на основі яких програмно розраховуються висота, швидкість, дальність і інтервали польотів.

Отже, квадрокоптер важливий для геодезистів в тому плані, що зазвичай обчислення обсягу земляних робіт вимагає від інженера-геодезиста достатньо багато часу. Необхідно мати спеціальну розмітку котловану або траншеї, визначити висотні позначки характерних точок, провести обчислення. Тому рішенням цього завдання є інноваційний пристрій квадрокоптер, який спростить роботу інженера та заощадить багато часу та зусиль.

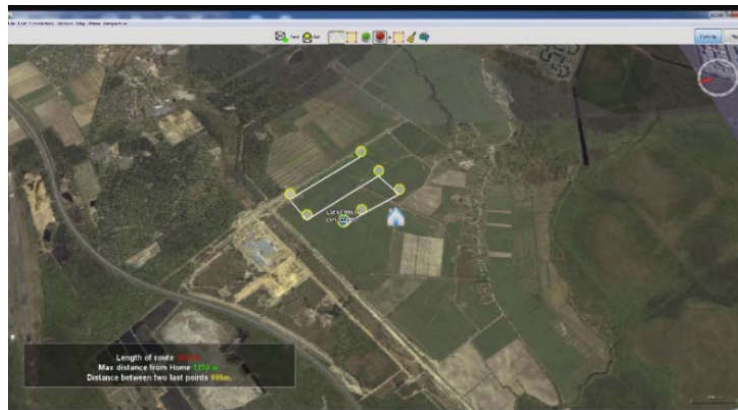

Рис. 1 Створення детальних 3D моделей місцевості за допомогою знімків безпілотної літачки. Список використаних джерел:[15], [16].

9.2.2. Теоретичні відомості для підготовки до виконання робіт п.п. 2, 3 (Кадастрова зйомка земельної ділянки. Винос меж земельної ділянки на місцевості)

Кадастрові зйомки – це складова частина державного земельного кадастру. Вони є комплексом робіт, який виконують для визначення та відновлення меж земельних ділянок. Без відображення меж земельних ділянок в натурі не забезпечується гарантія права на них.

Кадастрові зйомки виконуються особами, які мають ліцензію на проведення робіт з кадастрових зйомок, видану органом Держкомзему у встановленому законодавством порядку. Порядок проведення кадастрової зйомки, склад і форми документів, які подаються за результатами її виконання, вимоги до точності робіт визначаються нормативними актами Держкомзему України та головного управління по геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України.

Одним із таких нормативних документів є Положення про кадастрові зйомки, де визначаються методи проведення кадастрової зйомки, а також ті норми, дотримання яких необхідно забезпечити.

Етапи кадастрових зйомок

Роботи з кадастрових зйомок проводяться у два етапи: перший – підготовчий; другий – виробничий.

Підготовчий етап полягає у:

- розробці технічного завдання на виконання робіт;
- підготовці робочого кадастрового плану (схеми) виконання робіт;
- збиранні, вивченні забезпечення правовими земельно-кадастровими та планово-картографічними матеріалами.

Вивченню й аналізу підлягають графічні, текстові і правові документи на земельні ділянки, матеріали попередніх зйомок, наявні кадастрові плани, топокарти та карти найбільших масштабів. На основі зібраних і проаналізованих матеріалів складається технічне завдання на виконання робіт, в якому вказують:

- черговість виконання обмежень та кадастрових зйомок земельних ділянок;
- способи виконання зйомок;
- необхідність встановлення обмежень (обтяжень) щодо використання земельних ділянок;
- вимоги до оформлення документації.

На основі наявних планово-картографічних матеріалів створюється робочі кадастрові плани (схеми) та готується договір на проведення робіт.

За наявності необхідних матеріалів роботи проводяться в такому порядку:

- на планово-картографічний матеріал наносяться межі земельних ділянок і кадастрових зон та їх номери (у населених пунктах);
- наносяться межі кварталів та їх номери;

- наносяться межі зон обмежень і обтяжень щодо використання земельних ділянок.

Виробничий етап виконується підрядчиками і передбачає:

- складання списку власників земельних ділянок та землекористувачів;
- польове обстеження земельних ділянок з уточненням їх меж;
- геодезичне встановлення (відновлення) меж земельних ділянок;
- погодження меж земельних ділянок із суміжними власниками та землекористувачами;
- встановлення меж зон обмежень і обтяжень щодо використання земельних ділянок [17].

Виробничий етап починається зі складання списків всіх власників землі та землекористувачів. Від кожного власника (землекористувача) отримуються копії правовстановлювальних документів (держактів або рішень органів державної влади про надання, передачу земельних ділянок у власність). Відомості про власників землі і землекористувачів групуються в переліки, окремо щодо юридичних і окремо щодо фізичних осіб.

Польове обстеження включає пошук та уточнення розташування поворотних точок меж земельних ділянок. У процесі польового обстеження виконується зйомка способом промірів і засічок мірною стрічкою. Ведеться абрис (встановлення і відновлення меж, обмежень і обтяжень).

Встановлення меж – це процес закріплення в натурі межовими знаками і в правовому документі меж власності з узгодженою і зареєстрованою точною лінією.

Межі земельних ділянок, що надаються або передаються у власність чи у користування, встановлюються або відновлюються в натурі за наявними планово-картографічними матеріалами і закріплюються довгостроковими межовими знаками устанавленого зразка.

Встановлення в натурі або відновлення усіх поворотних точок меж земельних ділянок здійснюється геодезичними методами з прив'язкою їх до пунктів державної геодезичної мережі і закріпленням довгостроковими межовими знаками. Здійснюється зйомка з наступним вирахуванням координат поворотних точок меж і площі ділянки.

Встановлення (відновлення) меж земельних ділянок на місцевості супроводжується погодженням меж земельної ділянки з власниками землі та землекористувачами суміжних із нею земельних ділянок. Результат погодження меж оформляється протоколом, до якого додається кадастровий план земельної ділянки з нанесеними погодженими межами. Закріплення на місцевості меж здійснюється за наявності протоколу погодження меж.

Спори відносно меж земельної ділянки регулюються місцевими органами Держкомзему України.

Камеральні роботи передбачають обробку результатів польових робіт та складання кадастрового плану, який є складовою частиною технічної документації.

Кадастровий план земельної ділянки складається в масштабі, який забезпечує чітке зображення всіх елементів і написів.

Межі викреслюються суцільною або пунктирною лінією чорною тушшю відповідно до умовних позначень.

Кадастрові зйомки земель, які нині застосовуються в системі державної землепорядної служби, зародилися ще наприкінці XVII століття у Північній Америці як засіб створення та організації нових поселень. Насамперед, мова йшла про створення мережі опорних точок, до яких потім прив'язувались межі землеволодінь. Лінія між двома опорними точками називається контрольною. Часто як такі лінії використовують межі адміністративно-територіальних утворень (рад базового рівня, населених пунктів), які відносяться до державної геодезичної мережі.

Способи зйомок: традиційна і GPS

Зйомка меж земельних ділянок для цілей земельного кадастру декілька століть велася традиційним наземним способом з допомогою теодоліта і мірної стрічки. В останні роки для

проведення кадастрових зйомок застосовують нові прилади і технології. Традиційний у минулому теодоліт нині поступово витісняється електронним далекоміром, який дозволяє вимірювати лінії за допомогою світла. Створюються так звані «тотальні станції», що об'єднують функції багатьох інструментів у одному блоці, який дозволяє одержувати, накопичувати і зберігати необхідну інформацію.

На початку 90-х років ХХ ст. нову сторінку у проведенні земельно-кадастрових зйомок започаткувало продовження **глобальних систем позиціонування (GPS)**, за допомогою яких одержується набагато точніша земельно-кадастрова інформація, ніж традиційними способами. Система включає два приймачі: один – пересувний, а другий виступає як базова станція на певну територію, після зйомок якої пересувається на іншу базову територію.

Порядок зйомки території полягає в тому, що фахівець обходить межі з пересувним приймачем і збирає необхідні дані за допомогою вмонтованого до приладу комп'ютера. Приймач вимірює відстань, яку проходять радіосигнали, що передаються від одного або двох орбітальних супутників, а також сигнали від приймача базової станції. Прилад робить «диференціальну корекцію» та модифіковані тріангуляційні розрахунки, а комп'ютерний процесор приймача визначає місце розташування точки визначення координат з точністю до міліметра.

Система для потреб кадастрової зйомки земель має переваги в тому, що дає значно більші можливості щодо швидкого та ефективного проведення зйомок на великих територіях. При цьому система визначає положення точок в системі географічних координат і тому не має потреби «прив'язуватися» до існуючих поворотних точок, на що затрачається багато часу.

За допомогою двох приймачів система дозволяє встановити місцеву геодезичну мережу і при цьому досить характерним є те, що не потрібна лінія бачення між точками зйомки і виконання робіт не залежить від погодних умов, що є суттєвим при проведенні зйомки місцевості традиційним способом за допомогою-теодоліта.

Застосування системи відзначається високою ефективністю праці знімальників. Так, за допомогою інструментів можна зняти дані на тисячі точок, в той час як максимальна кількість точок із застосуванням традиційної технології обмежується лише кількома сотнями. За даними зйомок точок не виникає проблем з визначенням меж земельних ділянок, оскільки при цьому використовується спеціальне програмне забезпечення для розрахунку площ, відстаней та напрямків ліній.

Звичайно, що для застосування розглянутої системи у землевпорядному виробництві необхідно підготувати кваліфікованих фахівців з числа геодезистів, землевпорядників, які забезпечили б високу якість цих робіт.

На даний час застосування системи є ще достатньо проблематичним, оскільки вартість кожного із двох її приймачів становить близько 25 тис. доларів США, а обладнання для обробки та використання даних – ще 10-20 тис. доларів. Проблематичним може бути застосування цієї системи ще й тому, що використання космічних супутників під час надзвичайних політичних ситуацій між державами може бути неможливим [17, с. 108-110].

9.2.3. Теоретичні відомості для підготовки до виконання робіт розділу II (Ознайомлення з генеральним планом)

Генеральні плани міських населених пунктів: поняття, структура, зміст

П о н я т т я .

Генеральний план є найважливішим документом у сфері містобудування, який затверджується органами місцевого самоврядування та визначає розвиток міста на найближчі 15-20 років. Нормативне визначення генерального плану й окремих процедурних питань, пов'язаних із розробкою, обговоренням, прийняттям і виконанням документа, закріплене в [Законі України «Про регулювання містобудівної діяльності»](#).

Вказаний Закон подає наступну дефініцію поняття генерального плану: *«генеральний план населеного пункту – містобудівна документація, яка визначає принципові вирішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території населеного пункту»*.

Генеральний план населеного пункту є актом органу місцевого самоврядування. Це пов'язано з тим, що відповідно до статті 14 [Закону України «Про основи містобудування»](#) саме до компетенції виконавчих органів сільських, селищних і міських рад у сфері містобудування належить *«забезпечення в установленому законодавством порядку розробки і подання на затвердження відповідних рад місцевих містобудівних програм, генеральних планів, детальних планів, планів червоних ліній, місцевих правил забудови населених пунктів»*.

Структура і зміст

ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності» у статті 17 визначає питання структури генерального плану: *«Невід'ємною частиною генерального плану населеного пункту є план земельно-господарського устрою цього населеного пункту. У складі генерального плану населеного пункту може розроблятися план зонування території цього населеного пункту. План зонування території може розроблятися й як окрема містобудівна документація після затвердження генерального плану»*. Крім того, генеральний план може містити частину, що становить державну таємницю та належить до інформації з обмеженим доступом відповідно до законодавства, яка може включатися до складу генерального плану населеного пункту як окремий розділ.

В додатку Ж наведені **ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ. Система містобудівної документації (СМБД). Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження генеральних планів міських населених пунктів (ДБН Б.1-3-97)**. Ці норми встановлюють вимоги до складу, змісту, порядку розроблення, погодження і затвердження містобудівної документації з планування території міст і селищ: генеральних планів, концепцій розвитку, проектів розміщення першої черги будівництва. Державні будівельні норми України, а саме ДБН Б.1-3-97, і визначають типову структуру, яку повинні мати генеральні плани. Зокрема згідно з даним ДБН генеральні плани складаються з аналітичної частини, обґрунтувань і пропозицій.

Аналітична частина генерального плану містить комплексну оцінку сучасного стану території населеного пункту й актуальних проблем його містобудівного розвитку.

Серед завдань обґрунтувань і пропозицій генерального плану зокрема передбачені такі:

– конкретизація принципів рішень проектів районного планування відповідно до місцевих умов та державних і громадських інтересів;

– забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення; прогнозування потреб у територіях для розміщення житла, громадського обслуговування, виробництва, рекреаційних і оздоровчих установ, транспорту і комунікацій, інженерного обладнання, озеленення і благоустрою, комунального господарства, забезпечення охорони навколишнього середовища, культурної спадщини й визначення засобів задоволення цих потреб;

– визначення пріоритетних і допустимих видів використання й забудови території та їх взаєморозміщення;

– встановлення обмежень на певні види використання території згідно з вимогами законодавства, будівельних, санітарних, екологічних та інших державних норм.

Відповідно до п. 3.7 ДБН Б.1-3-97 передбачено, що основні пропозиції генерального плану, які подаються на затвердження, оформляються у вигляді брошури зі стислим викладенням таких питань:

а) територіальний розвиток населеного пункту для розселення прогнозованої чисельності населення;

б) зміна меж населеного пункту;

в) майданчики розміщення будівництва на приміських територіях;

- г) території спільних інтересів відповідних територіальних громад, у т.ч. резервні території для розвитку населеного пункту;
- д) планувальна структура, функціональне зонування;
- е) території пріоритетного розвитку на першу чергу реалізації генерального плану;
- ж) основні організаційні, економічні, інженерно-технічні, а також природоохоронні, санітарні й протиепідемічні планувальні заходи щодо забезпечення запланованого територіального розвитку населеного пункту.

Пропозиції генерального плану відображаються на топографічній основі, яка не містить спеціальної інформації, передбаченої у Зводі відомостей, що становлять державну таємницю України (ЗВДТ) згідно з чинним законодавством і нормативними вимогами щодо картографічних і топогеодезичних матеріалів.

Згідно з ч.7 статті 17 ЗУ «Про регулювання містобудівної діяльності», ухваленого у 2011 р., строк дії генерального плану населеного пункту не обмежується. Зміни до генерального плану населеного пункту можуть вноситися не частіше, ніж один раз на п'ять років, органом місцевого самоврядування, який затверджував генеральний план населеного пункту. Питання про дострокове внесення змін до генерального плану населеного пункту може порушувати місцева державна адміністрація перед відповідною сільською, селищною, міською радою.

За формою подання інформації генеральний план включає **текстові та графічні матеріали**.

До текстових матеріалів належать: книга генерального плану та брошура з основними положеннями генерального плану.

Графічними матеріалами є плани і карти аналітичного й проектного змісту, виконані у встановленому масштабі.

Державними будівельними нормами України передбачено, що генеральний план повинен відповідати вимогам Конституції України, законів України, указів Президента України й постанов Кабінету Міністрів України, санітарного законодавства, державних нормативних документів, що регламентують будівельні, екологічні та інші аспекти містобудування; а також вимогам правил, норм і стандартів безпеки й організації дорожнього руху уповноважених на це законодавством органів державної виконавчої влади щодо врахування державних інтересів при плануванні територій; щодо узгодження приватних, громадських і державних інтересів; щодо забезпечення сталого розвитку населеного пункту; щодо охорони навколишнього середовища та ефективного ресурсокористування; щодо збереження історико-культурної спадщини.

Отже, **генеральні плани** – це документи, які містять життєво важливу інформацію про населений пункт, оскільки є основним видом містобудівної документації з планування території населеного пункту, призначеним для обґрунтування (розроблення та реалізації) довгострокової політики органу місцевого самоврядування в питаннях використання і забудови території. По своїй суті генеральний план міста, селища є основним планувальним документом, який встановлює в інтересах населення та з урахуванням державних завдань напрямки й межі територіального розвитку населеного пункту, функціональне призначення та будівельне зонування території, містить принципові рішення щодо розміщення об'єктів загальноміського або загальноселищного значення, організації вулично-дорожньої мережі й дорожнього руху, інженерного обладнання, інженерної підготовки й благоустрою, захисту території від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони природи та історико-культурної спадщини, черговості освоєння території.

9.2.4. Теоретичні відомості для підготовки до виконання робіт розділу III.

Розроблення детального плану території (технічний звіт, основні креслення)

Положенням статті 1 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17 лютого 2011 року № 3038-VI визначено, що **детальний план території** – містобудівна

документація, що визначає планувальну організацію та розвиток території. Його метою є визначення планувальної організації і функціонального призначення, просторової композиції і параметрів забудови та ландшафтної організації кварталу, мікрорайону, іншої частини території населеного пункту, призначених для комплексної забудови чи реконструкції.

Детальний план території - це документ, на якому відображено план певної ділянки конкретного населеного пункту.

Детальний план території може відображати:

– територію або кілька територій, за межами міста або іншого населеного пункту, які мають певне цільове призначення. До таких територій належать рекреаційні, оздоровчі, курортні, виробничі, дачні і т. д.;

– ділянки за межами населених пунктів, для зведення на ній будівель або споруд;

– структурно-планувальні елементи, розміщені на певній території.

Будь-який детальний план території розробляється на основі затверджених генпланів, містобудівної документації згідно чинного законодавства. Для розробки даного роду документації використовуються містобудівна і кадастрова документація.

Цільове призначення детального плану може бути різним. Такий план може знадобитися для можливості розглянути певний населений пункт в більшому масштабі, ніж на генплані. Детальний план території може знадобитися для визначення:

– функціонального призначення забудови певної земельної ділянки за межами населеного пункту, на якому планується будівництво будівлі або споруди;

– всіх можливих обмежень у використанні земельної ділянки;

– послідовності реконструкції будівель;

– необхідності у зведенні підприємств та установ, діяльність яких спрямована на обслуговування, а також визначення місць їх розміщення;

– напрямків і послідовності, а також обсягів діяльності, спрямованої на:

– використання підземного простору;

– озеленення і створення паркових зон;

– захист навколишнього середовища, а також поліпшення його стану;

– організацію як транспортного, так і пішохідного руху. До них відноситься і створення велодоріжок, тротуарів, місць для паркування;

– створення інженерно-транспортної інфраструктури і т. д.

Детальний план для районів і кварталів певних населених пунктів складається з графічних і текстових матеріалів, які розробляються з урахуванням усіх відповідних норм та вимог відповідно до технічного завдання на розробку даного плану.

При розробці детального плану враховуються інвестиційні наміри з приводу будівництва на період реалізації 3–7 років. Якщо в генеральний план були внесені які-небудь зміни, які відносяться до тієї території, яка відображена на детальному плані, то розробляється проект щодо внесення змін на даний документ. Зміни вносяться після того, як проект погоджено і затверджено. Він стає невід'ємною частиною детального плану.

Якщо у складі містобудівної документації є таємна та службова інформація, матеріали з такими даними розробляють окремими кресленнями в установленому порядку.

Затверджений детальний план дозволяє визначити вихідні дані для:

– розробки проектів землеустрою щодо впорядкування території;

– розробки проектів відведення земельних ділянок;

– розробки схем прибирання території та санітарної очистки;

– розробки проектів інженерних мереж і споруд;

– розробки проектів транспортної інфраструктури;

– розробки проектів будинків та споруд різного цільового призначення;

– розробки проектів забудови районів, кварталів;

– визначення та уточнення містобудівних умов та обмежень;

– проведення містобудівних розрахунків на той випадок, якщо планується вкладення інвестицій у будівництво об'єкта.

Детальним планом території визначаються:

- принципи планувально-просторової організації забудови;
- червоні лінії та лінії регулювання забудови;
- функціональне призначення, режим та параметри забудови однієї чи декількох земельних ділянок, розподіл територій згідно з будівельними нормами, державними стандартами і правилами;
- містобудівні умови та обмеження (у разі відсутності плану зонування території) або уточнення містобудівних умов та обмежень згідно із планом зонування території;
- потребу в підприємствах і закладах обслуговування населення, місце їх розташування;
- доцільність, обсяги, послідовність реконструкції забудови;
- черговість та обсяги інженерної підготовки території;
- систему інженерних мереж;
- порядок організації транспортного і пішохідного руху;
- порядок комплексного благоустрою та озеленення, потребу у формуванні екомережі;
- межі прибережних захисних смуг і пляжних зон водних об'єктів (у разі відсутності плану зонування території).

Як і інша містобудівна документація, детальний план території містить у своєму складі як графічні, так і текстові матеріали, які не підлягають експертизі. За умови відповідності генеральному плану населеного пункту та плану зонування території можливе внесення змін до детального плану території.

Питання для самоперевірки, повторення матеріалу з геодезичної частини практики

1. Інноваційний пристрій – квадрокоптер.
2. Застосування квадрокоптера для геодезичної зйомки.
3. Порядок зйомки території.
4. Комплекс робіт, що передбачають кадастрові зйомки.
5. Межа земельної ділянки.
6. Підстава для проведення кадастрової зйомки.
7. Хто має право на проведення кадастрових зйомок?
8. Розкрити зміст робіт з кадастрових зйомок на підготовчому етапі.
9. Розкрити зміст кадастрових зйомок на виробничому етапі.
10. Чому дані кадастрових зйомок лежать в основі виконання земельно-кадастрових робіт?
11. Точність при кадастровій зйомці меж земельних ділянок.
12. Порядок розгляду і затвердження матеріалів кадастрової зйомки меж земельних ділянок.
13. Точність та детальність відображення земельних ділянок на кадастровому плані.
14. Сучасні інструменти кадастрової зйомки. Їх переваги над традиційними інструментами.
15. Аналітична частина генерального плану
16. Державні будівельні норми України, а саме ДБН Б.1-3-97 «Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження генеральних планів міських населених пунктів»
17. Цільове призначення детального плану

Література

1. Бевз М. Збереження та регенерація історичних центрів міст в Західній та центрально-східній Європі //Вісник інституту „Укрзахідпроектреставрація“. – Львів, 2003. – №8. – С.13-23.
2. Безродний П. Архітектурні терміни (короткий російсько-український тлумачний словник) За ред.. В.В. Савченка.-2-ге вид., випр. І допов. – К.: Вища шк., 2008.-263с.: іл. - Рос., укр.
3. Богданова Ю. Стили та стилістичні спрямування в Європейській та львівській архітектурі початку ХХ століття. // Вісник Державного університету “Львівська політехніка”. Архітектура. – Львів, 2006. – № 568. – С. 102-110.
4. ДБН В.3.2-1-2004 Реставраційні, консерваційні та ремонтні роботи на пам’ятниках культурної спадщини. Наказ Мінрегіонбуду України від 1 січня 2005р.
5. ДБН А.2.2-6-2008 „Реставраційні, консерваційні та ремонтні роботи на пам’ятниках культурної спадщини“ Наказ Мінрегіонбуду України від 23 червня 2008 р. № 262-11.Законодавство про охорону пам’яток і нагляд за міським дозвіллям в Австрії // Пам’ятки України. – 1997. - №3. С.112-113.
6. Золотова Е. Современные архитектурные обмеры объектов недвижимости Серия: Специальность "Архитектура" Издательство: Архитектура – С, 2009. – 112 стр.
7. Кудряшев К. Архитектурная графика М., Стройиздат, 1990. 178с.
8. Максимов П., Торопов С. Архитектурные обмеры (1949) Пособие по фиксации памятников архитектуры Изд-во Академии Архитектуры СССР, 1949.
9. Ополовников А. Реставрация памятников народного зодчества – М.: 1974. – 243с.
10. Подъяпольский С., Бессонов Г., Беляев Л., Постникова Т. Реставрация памятников архитектуры - М.: Стройиздат, 1988.
11. Реставраційні, консерваційні та ремонтні роботи на пам’ятках культурної спадщини //ДБН В.3.2.-1-2004. – К.:Держбуд України, 2005. – 121с.
12. Романов Р. Методика проведения реставрационных работ – М.: 1966.
13. Соколова Т., Рудская Л., Соколов А. Серия: Специальность "Архитектура" Архитектура - С, 2007. 194с.
14. Сошенко В. Правова база охорони та збереження нерухомої культурної спадщини України в контексті підготовки фахівців // Вісник Українського Національного комітету ICOMOS. – Львів: Центр Європи, 2008. – Т.2. – С.19-26.
15. INNOVANEWS.RU - Новости мира инноваций. 2009 – 2017 г.
16. quadrokoptyery.ru – Обзор квадрокоптеров.
17. Теоретичні основи державного земельного кадастру : Навч. Посібник / М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я. Микула та ін. : За заг.ред. М.Г.Ступеня. – 2-ге видання, стереотипне. – Львів: «Новий світ 2000», 2006. – 336 с.
18. Доступ громадськості до генеральних планів міських населених пунктів України: моніторинговий звіт / Східноукраїнський центр громадських ініціатив. В.В. Щербаченко, О.В. Матвійчук, Ю.В. Ращупкіна, В.О. Сабінін, Б.В. Бондаренко; заг. ред. В.В. Щербаченко. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Луганськ: Янтар, 2011. – СС. 37-43.
19. Інструкція з топографічного знімання в масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000 та 1:500 (ГКНТА – 2.04-02-98).
20. Умовні знаки для топографічних планів масштабів 1:5000, 1:2000, 1:1000, 1:500 – К.: Міністерство екології та природних ресурсів України, 2001

Погоджено

Завідувач відділу охорони пам'яток історії та культури
управління культури, національностей, релігій та туризму у
Хмельницькій області

_____ С. М. Шпаковський
« _____ » _____ 20 р.

Паспорт

Пам'ятки архітектури місцевого значення

За адресою вул. _____

Замовник: відділу охорони пам'яток історії та культури управління культури,
національностей, релігій та туризму у Хмельницькій області

Виконавець:

Хмельницький, 20 р.

Фотофіксація (пам'ятки архітектури)

_____ пам'ятки архітектури
(вид виконуваної роботи)

вул. _____ (_____, охоронний номер _____ від
_____. р. № ____.)

№	Елемент фасаду	Зразок кольору	Вид оздоблення	Фактура оздоблення	Примітки

Паспорт розроблений для оздоблення фасаду будівлі на вул. _____
_____ (_____, охоронний номер _____ від _____. р. № ____.)
Паспорт оздоблення фасаду включає в себе витяги із ДБН В.3.2-1-2004, введені в дію з 01 січня 2005 р.

Вимоги норм обов'язкові для фізичних (юридичних) осіб незалежно від їх підпорядкування, які безпосередньо беруть участь у реставрації пам'яток.

Додаток Б

Витяг з ДБН В.3.2-1-2004 «Реставраційні, консерваційні та ремонтні роботи на пам'ятках культурної спадщини»

1.1 Головною метою реставрації пам'ятки є збереження історичної достовірності (автентичності).

1.2 Даними Нормами встановлюються такі головні принципи реставрації пам'ятки:

– принцип найменшого втручання та змін, забезпечення максимального збереження автентичності пам'ятки;

– принцип реверсивності, тобто всі застосовані матеріали і технології повинні бути максимально зворотними (підлягати видаленню без пошкодження автентичного матеріалу).

1.3 Реставрація повинна ґрунтуватись на бережливому ставленні до старовинної субстанції та автентичних документів і передбачати збереження і розкриття естетичних та історичних цінностей пам'ятки.

1.4 Не дозволяється змінювати принципову структуру пам'ятки і декор будівель. Зміни в розплануванні об'єкта чи окремих його приміщень потрібно визначати лише обґрунтованими доконечними потребами експлуатації та збереження.

1.5 Збереження пам'ятки повинно передбачати одночасно збереження безпосереднього традиційного оточення.

Навколо об'єкта (споруди) пам'ятки потрібно створювати охоронну зону, в якій нове будівництво, усі знесення та перетворення, які могли б змінити співвідношення об'ємів та кольорів, забороняються.

1.7 Скульптурні, малярські або декоративні елементи, що є невід'ємною частиною пам'ятки, не дозволяється відділяти (відокремлювати) від неї, окрім тих випадків, коли цей захід є єдиним засобом забезпечити збереження даних елементів.

1.8 При виконанні консерваційно-реставраційних робіт слід застосовувати традиційні для пам'ятки технології і матеріали, а також перевірені практикою сумісні матеріали, розроблені спеціально для ведення реставраційних робіт і виготовлені за чинною нормативною документацією.

Якщо застосування традиційної техніки (матеріалів і технологій) неможливе або не дає бажаного результату, консервацію або реставрацію пам'ятки можна здійснювати за допомогою сучасної техніки збереження та будівництва, ефективність якої доведена науковими даними і гарантована практичним досвідом і не завдає шкоди автентичності пам'ятки.

1.11 При виконанні робіт потрібно проводити консервацію або реставрацію елемента пам'ятки, а не його заміну. Заміна елемента допускається, якщо реставрація неможлива або її результати ненадійні.

1.12 Всі доповнення, необхідність яких визнано з естетичних або технічних міркувань, повинні мати ознаки, що дозволяли б їх ідентифікувати, як реставраційні доповнення і відтворюватися виразно в композиції, щоб реставрація не призвела до фальсифікації архітектурного або мистецького твору (картини, фрески, деталі, об'єкта) та його історичної цінності.

1.13 Всі заходи консервації, реставрації та протипожежної, санітарної, екологічної охорони тощо, які проводяться на пам'ятці, не повинні призводити до змін пам'ятки і погіршувати її естетичну, історичну, наукову або художню цінність.

1.14 Експлуатацію споруди пам'ятки потрібно здійснювати відповідно до встановлених режимів використання, визначених Державними органами виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини.

Суспільно-корисна функція споруди пам'ятки повинна завжди сприяти її збереженню.

1.15 Враховуючи технічний стан пам'ятки, потрібно своєчасно проводити поетапні роботи з її консервації або реставрації, а саме:

– протиаварійні (або невідкладні) – комплекс робіт із ліквідації аварійного стану конструкцій або споруди пам'ятки;

– першочергові (або термінові) – комплекс робіт, пов'язаних з дослідженнями та консервацією пам'ятки, спрямований на виявлення та усунення найбільш небезпечних факторів, що діють на пам'ятку, ліквідацію наслідків їх дії і консервацію найбільш пошкоджених елементів;

– планові (технологічні) – комплекс робіт із дослідження та реставрації пам'ятки на основі затвердженої проектною документації та проекту організації робіт.

4.10 При проведенні реставраційних робіт потрібно дотримуватися основного правила: очищати поверхні від забруднень і нашарувань, які не мають самостійної архітектурної та історичної цінності; відтворювати і поновлювати первинні елементи конструкції, деталі декору, що пошкоджені або втрачені за час існування пам'ятки.

4.11 Ремонтні роботи на пам'ятках визначаються завданням фізичного збереження пам'ятки в існуючому вигляді, забезпеченням її функцій та експлуатації і не повинні зачіпати історичної субстанції, конструктивних і декоративних елементів пам'ятки.

4.13 Роботи на пам'ятках дозволяється виконувати за наявності дозволу, що видається державними органами охорони пам'яток відповідного рівня.

Дозвіл на проведення робіт на пам'ятці видається після розгляду і затвердження проектно-кошторисної документації.

4.14 Спеціальні види досліджень із вивчення пам'ятки, що можуть порушити її збережений вигляд (влаштування зондажів, шурфів, розкопів, інженерних фізико-хімічних та інших досліджень), допускається проводити за наявності відповідного рішення (дозволу) державного органу охорони пам'яток.

4.15 Для забезпечення ефективної організації і якості ведення реставраційних робіт на кожний об'єкт реставрації потрібно розробляти організаційно-технологічну документацію, дотримуючись встановленого порядку її розробки, узгодження та затвердження.

Основними складовими організаційно-технологічної документації повинні бути:

- проект організації робіт (ПОР); – проект виконання робіт (ПВР);
- набір розроблених для даного конкретного об'єкта технологічних схем на виконання технологічних процесів;
- заходи із забезпечення якості робіт;
- заходи із забезпечення охорони праці та навколишнього середовища – графіки виконання робіт.

4.16 Роботи з реставрації пам'ятки без розробки в повному обсязі проектної та організаційно-технологічної документації не дозволяються, за винятком протиаварійних робіт, для ведення яких розробляється тільки необхідна документація.

4.17 До початку реставраційних робіт на об'єкті та забезпечення їх якості потрібно проводити інструктаж з бригадами та окремими робітниками.

4.18 Всі роботи на пам'ятках повинні виконувати реставраційні майстерні та організації, котрі мають відповідні державні дозволи (ліцензії) та атестованих виконавців необхідної кваліфікації з дотриманням вимог всіх правил виконання робіт та технічної документації.

4.34 Роботи на пам'ятках повинні здійснюватись при обов'язковому виконанні усіх положень затвердженої науково-проектної і кошторисної документації та з суворим дотриманням прийнятої технології.

4.41 Закінчення робіт на пам'ятках здійснюється прийманням-здаванням робіт комісією під головуванням представника органу охорони пам'яток за участю представників замовника і виконавця, головного архітектора проекту, органів охорони пам'яток, а за необхідності - із залученням спеціалістів-експертів. Це оформляється відповідним актом згідно з розділом 7 цих Норм.

5.3 Матеріали для реставрації необхідно підбирати на основі досліджень автентичних (історичних) матеріалів пам'ятки, їх фізико-технологічних характеристик та вивчення можливих негативних наслідків при застосуванні нових матеріалів.

5.6 Забороняється застосування матеріалів, які можуть призвести до руйнування пам'ятки або її окремих елементів, появи небажаних побічних ефектів (засоленість, збільшення вологості, зміна зовнішнього вигляду тощо). Не допускається:

- застосування портландцементу та цементних розчинів на пам'ятках, де він не був застосований при первісному (історичному) будівництві;
- контакт виробів із різних металів, які можуть утворювати гальванічну пару (залізо - мідь, свинець - мідь тощо);
- застосування гіпсокартонних листів замість мокрої вапняно-піщаної штукатурки.

6.10.1.2 Основною метою ремонтно-реставраційних робіт на фасадах є максимальне збереження автентичності пам'ятки та характерних для окремих будівельних періодів рис, які ілюструють історичні етапи розвитку будівництва.

Ремонтно-реставраційні роботи на фасадах включають: - розчищення поверхні, ремонт мурування, реставрацію штукатурного опорядження, реставрацію облицювання, оздоблювальні роботи, ремонт системи водовідведення, ремонт столярних виробів, ремонт вимощення.

Хід, порядок та способи виконання окремих видів робіт, необхідні матеріали і розчини визначаються робочою документацією та технологією ремонтно-реставраційних робіт, розробленою на основі натурального обстеження та лабораторного дослідження фізико-хімічних характеристик первісних матеріалів.

6.10.6.8 Для виконання ліпних робіт потрібно використовувати наступні матеріали: гіпс, каолін, глину, вапно, цемент, пісок, мармуровий та гранітний дрібняк, формопласт, воду тощо, на які є ТУ і стандарти.

6.10.6.13 Для фасадних архітектурних деталей рекомендується використовувати цементні розчини, які в порівнянні з гіпсовими міцніші та довговічніші. Для виготовлення цементних розчинів у якості заповнювача необхідно використовувати дрібний річковий пісок та мармурову крихту. Для полегшення цементних архітектурних деталей потрібно використовувати легкий заповнювач (перліт). Цементну суміш потрібно готувати у співвідношенні в'язуче : заповнювач - 1:3. При використанні легкого заповнювача, який характеризується підвищеним водо-поглинанням, необхідний гідрофобний захист поверхні готового виробу або додавання при замішуванні гідрофобної добавки ГКЖ.

6.10.6.19 Всі старі непошкоджені ліпні вироби необхідно очистити від старої фарби і перевірити міцність їх кріплення до стіни. Фарбові покриття потрібно знімати за допомогою хімічних змивок або лужних паст. Після розм'якшення фарбові шари потрібно видалити вручну стеком або скальпелем. Здійснювати лише механічне очищення від олійних фарб без використання спеціальних змивок не рекомендується.

7.1 Всі види робіт на пам'ятках після їх закінчення приймаються комісією під головуванням повноважного представника замовника, за обов'язкової участі представника державного органу охорони пам'яток, що видав дозвіл на їх проведення, і організацій, які виконували науково-проектні і реставраційні роботи, а також фахівців-архітекторів і технологів, які здійснювали наукове керівництво в процесі ведення робіт.

Додаток В

ПОРЯДОК
визначення категорій пам'яток для занесення об'єктів культурної спадщини до
Державного реєстру нерухомих
пам'яток України

1. Об'єкти культурної спадщини заносяться до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (далі – Реєстр) за рішенням Кабінету Міністрів України – щодо об'єктів національного значення або за рішенням відповідного центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини – щодо об'єктів місцевого значення.

2. На кожний об'єкт культурної спадщини, що пропонується відповідним органом охорони культурної спадщини для занесення до Реєстру, складається облікова документація, яка підлягає постійному зберіганню в цьому органі. *Занесення об'єкта культурної спадщини до Реєстру без облікової документації не допускається.*

3. Облікова документація на об'єкт культурної спадщини включає облікову картку, його паспорт, коротку історичну довідку, акт технічного стану, довідку про майнову цінність об'єкта.

4. Облікова документація, що передбачає виконання роботи з метою виявлення, дослідження, фіксації об'єкта культурної спадщини, визначення його антропологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності, складається органами охорони культурної спадщини Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій, органами охорони культурної спадщини місцевого самоврядування згідно з їх компетенцією або уповноваженими ними установами та організаціями.

5. Облікова картка об'єкта культурної спадщини повинна містити його найменування, відомості про розташування, дату утворення, первісне призначення, характер сучасного

використання, ступінь схоронності, тип і вид об'єкта, наявність науково-проектної документації, а також стислий опис, фото загального вигляду, план, охоронний номер об'єкта, дату і номер рішення, відповідно до якого об'єкт взято на облік.

6. Паспорт об'єкта культурної спадщини повинен містити: історичні дані про об'єкт, відомості про його сучасний стан, функціональне використання, роль у навколишньому середовищі, територію, а також про ландшафт, твори мистецтва, результати попередньої оцінки антропологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності, про основні археологічні, іконографічні, архівні та бібліографічні матеріали, наявність науково-проектної документації, місце її зберігання та зони охорони. У паспорті зазначаються тип і вид об'єкта культурної спадщини, пропонується чи затверджена категорія пам'ятки, охоронний номер з посиланням на рішення, відповідно до якого пам'ятку взято на державний облік. До паспорта додаються матеріали фотофіксації, генеральний план з позначенням зон охорони, поповерхові плани, розрізи, креслення фасадів (у разі потреби).

7. Якщо об'єкт культурної спадщини є комплексом (ансамблем) або визначним місцем, облікова документація на об'єкт включає облікову картку і паспорт на комплекс (ансамбль) або визначне місце в цілому, облікову картку і паспорт на кожний окремих об'єкт культурної спадщини, що входить до складу комплексу (ансамблю) або визначного місця, генеральний план з позначенням меж комплексу (ансамблю) або визначного місця і кожного окремого об'єкта культурної спадщини, а також зон охорони, матеріали фото фіксації як окремих об'єктів культурної спадщини, так і загального вигляду всього комплексу (ансамблю) або визначного місця.

8. Якщо об'єкт культурної спадщини має зовні чи в інтер'єрі твори мистецтва (розписи, мозаїка, ліплення, кераміка тощо), додатково складаються облікові картки і паспорти на внутрішнє чи зовнішнє оздоблення. Ці облікові картки і паспорти зберігаються разом з обліковими картками і паспортами об'єкта.

9. Облікова картка і паспорт об'єкта складаються у чотирьох примірниках, один з яких передається до відповідного центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини, другий зберігається в органі охорони культурної спадщини Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної чи Київської, Севастопольської міської держадміністрації, третій – в іншому уповноваженому органі охорони культурної спадщини, четвертий – в органі місцевого самоврядування.

У разі отримання додаткових даних про об'єкт до облікової картки і паспорта вносяться зміни (доповнення).

10. Об'єкти культурної спадщини національного значення є особливою історичною або культурною цінністю і повинні відповідати критерію автентичності, а також принаймні одному з таких критеріїв:

- справили значний вплив на розвиток культури, архітектури, містобудування, мистецтва країни;
- безпосередньо пов'язані з історичними подіями, віруваннями, життям і діяльністю видатних людей;
- репрезентують шедевр творчого генія, стали етапними творами видатних архітекторів чи інших митців;
- були витворами зниклої цивілізації чи мистецького стилю. Критерій автентичності означає, що пам'ятка повинна значною мірою зберегти свою форму та матеріально-технічну структуру, історичні нашарування, а також роль у навколишньому середовищі.

11. Об'єкти культурної спадщини місцевого значення повинні відповідати критерію автентичності, а також принаймні одному з таких критеріїв:

- вплинули на розвиток культури, архітектури, містобудування, мистецтва певного населеного пункту чи регіону;
- пов'язані з історичними подіями, віруваннями, життям і діяльністю видатних людей певного населеного пункту чи регіону;

- є творами відомих архітекторів або інших митців;
- є культурною спадщиною національної меншини чи регіональної етнічної групи.

12. Відповідність кожного об'єкта культурної спадщини критеріям, зазначеним у пунктах 10 і 11 цього Порядку, оцінюється науковими (вченими) радами установ та організацій, діяльність яких пов'язана з охороною культурної спадщини. За результатами оцінки оформляється протокол, де зазначається, яким саме критеріям відповідає кожен об'єкт культурної спадщини. Протокол надсилається центральному органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини.

13. Після отримання протоколу, зазначеного у пункті 12, центральний орган виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини у п'ятиденний термін передає його разом з обліковою документацією на розгляд утвореної у цьому органі експертної комісії.

Склад експертної комісії затверджує керівник центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини. До складу ради входить не менш як три фахівці з науковим ступенем кандидата чи доктора наук з відповідної спеціальності.

Експертна комісія готує у п'ятиденний термін висновок щодо об'єкта культурної спадщини. Висновок підлягає затвердженню науково-методичною радою центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини. Зазначений висновок є підставою для занесення пам'ятки до Реєстру.

14. Усім пам'яткам у разі занесення до Реєстру присвоюються охоронні номери, що не можуть дублюватися.

Охоронний номер пам'ятки національного значення складається з цілого числа та літери "Н" (наприклад: 8-Н).

Охоронний номер пам'ятки місцевого значення складається з цілого числа (наприклад: 128).

15. Комплексам (ансамблям), визначним місцям присвоюється єдиний охоронний номер. Кожному об'єкту культурної спадщини у складі комплексу (ансамблю) або визначного місця присвоюється охоронний номер, що складається з охоронного номера комплексу (ансамблю) або визначного місця та номера об'єкта у складі комплексу (наприклад: 128/3).

16. Охоронний номер пам'ятки, виключеної з Реєстру, не може бути використаний повторно.

Додаток Г

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Мінкультури,
Держбуду
13.05.2004 N 295/104

**ОБЛІКОВА КАРТКА
об'єкта культурної спадщини**

(найменування об'єкта)

Вид. Тип. Категорія пам'ятки.

1. Дата утворення об'єкта: _____

2. Місцезнаходження об'єкта: _____

3. Охоронний N пам'ятки: _____

4. Дати і N рішень, відповідно до яких об'єкт узято на державний облік та визначено категорію пам'ятки: _____

5. Функціональне використання: _____

Сучасне використання. Первісне призначення. Інші (протягом часу існування об'єкта)

6. Стислий опис об'єкта: _____

Розташування _____

Характеристика об'єкта _____

Наявність творів мистецтва _____

7. Перелік складових (для комплексу (ансамблю), (визначного місця): _____

8. Ступінь схоронності об'єкта: _____

Добрий, задовільний, незадовільний, аварійний _____

9. Наявність науково-проектної документації на об'єкт:

Найменування. Рік. Автор (організація). Місце розроблення і зберігання документації інв. N

10. До облікової картки додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування матеріалів. Кількість. Дата виконання. Виконавець.

Генеральний план з позначенням зон охорони

План об'єкта

Фото загального вигляду об'єкта

Облікову картку склав:

Назва організації. Прізвище ініціали. Посада та Спеціальність. Кваліфікаційний рівень. Підпис.
Дата

Додаток Д

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
Держбуду
13.05.2004 N 295/104

ПАСПОРТ
об'єкта культурної спадщини

(найменування об'єкта)

Вид, тип, категорія пам'ятки

1. Дата утворення об'єкта: _____

2. Місцезнаходження об'єкта: _____

3. Охоронний N пам'ятки: _____

4. Дати і N рішень, відповідно до яких об'єкт узятий на державний облік та визначено категорію пам'ятки: _____

5. Наявність охоронних дощок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок: _____

6. Власник: _____

7. Користувач: _____

8. Охоронний договір: _____

від _____ N _____

9. Функціональне використання: _____

Сучасне. Первісне. Інші (протягом часу існування об'єкта)

10. Історичні дані про об'єкт:

11. Відомості про сучасний стан об'єкта:

Розташування об'єкта і його роль у навколишньому середовищі

Ландшафт

Опис об'єкта

Перебудови, втрати й історичні нашарування

Наявність творів мистецтва та їх опис

Опис території об'єкта

Загальна оцінка технічного стану об'єкта, дата, N акту, технічного стану

Наявність інженерних мереж та інженерного обладнання

Дата і N довідки про майнову цінність об'єкта, найменування організації, яка провела оцінку, вартість у гривнях

12. Перелік складових (для комплексу (ансамблю), визначного місця):

13. Територія об'єкта:

Площа

Опис меж території об'єкта

14. Оцінка антропологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності об'єкта:

Якості об'єкта завдяки яким він набуває культурної цінності як пам'ятка

15. Зони охорони пам'ятки:

Організація-розробник науково-проектної документації

Дата розроблення науково-проектної документації

Дата і номер документа про затвердження науково-проектної документації

Короткий опис меж зон охорони із зазначенням площі кожної зони

16. Наявність науково-дослідної та науково-проектної документації на об'єкт:

Найменування. Рік. Автор. (організація) Місце документації розроблення зберігання, інв. № -

17. Дослідницькі й реставраційні роботи на об'єкті:

Найменування. Рік. Замовник. Виконавець (робіт проведення) Підрядна організація

18. Основні джерела відомостей про об'єкт:

Археологічні матеріали

Іконографічні матеріали

Архівні матеріали

Бібліографічні матеріали

19. До паспорта додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування Кількість Дата виконання

Генеральний план з позначенням зон охорони

Обміри: _____

Поповерхові плани _____

Креслення фасадів (у разі потреби)

Розрізи _____

Фотофіксація: _____

Фото загального вигляду _____

Фото фрагментів _____

Фото деталей _____

Фото інтер'єрів _____

Інше _____

Паспорт склав:

Посада та Спеціальність кваліфікаційний рівень. Прізвище ініціали. Підпис. Дата складання
назва організації

Керівник органу охорони культурної спадщини

Додаток Е

Законодавча база

- Загалом, пам'яткоохоронні питання нині регулюються такими нормативними актами:
- Конституція України (статті 54, 66);
- Закон України "Про основи містобудування" (1992 р.);
- Закон України "Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування" (1994 р.);
- Кримінальний кодекс України (статті 89-91);
- Закон України "Про основи державної політики в сфері науки" (1991 р.) (преамбула, стаття 3);
- Закон України "Про інформацію" (1992 р.) (стаття 13);
- Згідно з Постановою Верховної Ради України від 12 вересня 1991 року "Про дію актів СРСР.", згідно з якою "акти СРСР діють на території України, оскільки вони не суперечать Конституції України", застосовуються наступні акти:*
- Закон СРСР "Про охорону та використання пам'яток історії та культури" (1976 р.);
- Закон УРСР "Про охорону і використання пам'яток історії та культури" (1978 р.);
- Положення "Про охорону та використання пам'яток історії та культури" (1982 р.);
- Закон УРСР "Про освіту" (стаття 5)(1991 р.);
- Закон УРСР "Про охорону навколишнього природного середовища" (1991 р.);
- Питань охорони історико-культурної спадщини тою чи іншою мірою торкаються інші нормативні акти України, як-то:
- Закон України "Про власність" (1991 р., зі змінами і доповненнями 1992 р.);
- Постанова Верховної Ради України "Про право власності на окремі види майна" (1992 р.);
- Закон України "Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)" (1992 р.);
- Закон України "Про внесення змін до Закону "Про приватизацію майна державних підприємств" (1997 р.);
- Закон України "Про внесення змін і доповнень до Закону України "Про приватизацію державного житлового фонду" (1994 р.);
- Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження положення про Державний реєстр національного культурного надбання" (1992 р.);
- Указ Президента України "Про національні заклади культури" (1994 р.);
- Указ Президента України "Про заходи щодо відтворення видатних пам'яток історії та культури" (1995 р.).

Додаток Є

Зразок оформлення титульної сторінки звіту геодезичної частини практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра архітектури та містобудування

ЗВІТ
про проходження
геодезичної практики

Студент групи АМ-17-1 _____ М.В. Стеценко

Керівник практики від
навчального закладу _____ Л.І. Петренко

Керівник практики від
«Центр Державного земельного кадастру»
Хмельницька регіональна філія _____ А.В. Шоптенко

Директор ДП «Центр Державного земельного кадастру»
Хмельницька регіональна філія _____ С.І. Кушнірук

М.П.

20__ р.

Додаток Ж

ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ

Система містобудівної документації (СМБД). Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження генеральних планів міських населених пунктів ДБН Б.1-3-97.

СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Ці норми встановлюють вимоги до складу, змісту, порядку розроблення, погодження і затвердження містобудівної документації з планування території міст і селищ: генеральних планів, концепцій розвитку, проектів розміщення першої черги будівництва.

Дані норми призначені для застосування органами державної виконавчої влади, місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами - учасниками інвестиційного процесу незалежно від форм власності та господарювання.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Генеральний план міста, селища є основним планувальним документом, який встановлює в інтересах населення та з врахуванням державних завдань напрямки і межі територіального розвитку населеного пункту, функціональне призначення і будівельне зонування території, містить принципові рішення щодо розміщення об'єктів загальноміського або загальноселищного значення, організації вулично-дорожньої мережі і

дорожнього руху, інженерного обладнання, інженерної підготовки і благоустрою, захисту території від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони природи та історико-культурної спадщини, черговості освоєння території.

Генеральний план міста, селища (далі - генеральний план) є основним видом містобудівної документації з планування території населеного пункту, призначеним для обґрунтування (розроблення та реалізації) довгострокової політики органу місцевого самоврядування в питаннях використання і забудови території.

1.2 Міські і селищні ради, їх виконавчі органи, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації забезпечують розробку та затвердження генеральних планів населених пунктів і керуються ними при:

- складанні програм соціально-економічного розвитку відповідних територій та охорони природи;
- здійсненні функціонального розподілу земель і визначенні цільового призначення земельних ділянок;
- виборі, вилученні, передачі у власність, наданні у користування, купівлі, продажу земель;
- вирішенні питань зміни використання і забудови земельних ділянок фізичними та юридичними особами;
- встановленні умов використання та забудови земельних ділянок;
- розміщенні усіх видів будівництва та попередньому погодженні місця їх розташування, наданні дозволу на будівництво (збудову) та інші види використання земельних ділянок;
- економічній оцінці територій та грошовій оцінці земель, визначенні ставок земельного податку, стартової ціни земельних ділянок у разі їх продажу на конкурсных засадах;
- встановленні та зміні меж населених пунктів та інших територій, червоних ліній вулиць;
- визначенні територій пріоритетного розвитку та фінансового забезпечення цього розвитку (встановлення податкових пільг, дотацій і субвенцій з державного, обласного, районного бюджетів);
- координації розробки програм розвитку галузей економіки;
- складанні реєстрів територій з особливими умовами розвитку місцевого значення;
- проектуванні соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури;
- встановленні територій спільних інтересів відповідних територіальних громад (приміських територій, використання яких пов'язано з розвитком населеного пункту, що проектується), у тому числі резервуванні територій для подальшого розвитку населених пунктів.

1.3 Матеріали генерального плану використовуються як вихідні дані при розробленні іншої планувальної документації та проектів забудови, місцевих правил використання і забудови території населеного пункту, інвестиційних програм і проектів, програм соціально-економічного розвитку, схем визначення земель населених пунктів для приватизації, планів земельно-господарського устрою населеного пункту, спеціальних проектів, схем і програм охорони навколишнього природного середовища та здоров'я населення, пам'яток історії і культури, інженерного захисту і підготовки території, комплексних схем транспорту, проектів та схем організації дорожнього руху, систем управління дорожнім рухом, схем розвитку систем інженерного обладнання і галузей міського господарства, виконанні грошової оцінки земель, створенні містобудівного та земельного кадастрів тощо.

1.4 Генеральний план повинен відповідати вимогам:

- Конституції України, законів України, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України, санітарного законодавства, державних нормативних документів, що регламентують будівельні, екологічні та інші аспекти містобудування;

- правил, норм та стандартів безпеки та організації дорожнього руху;
- уповноважених на це законодавством органів державної виконавчої влади щодо врахування державних інтересів при плануванні територій;
- щодо узгодження приватних, громадських та державних інтересів;
- щодо забезпечення сталого розвитку населеного пункту;
- щодо охорони навколишнього середовища та ефективного ресурсокористування;
- щодо збереження історико-культурної спадщини.

1.5 Генеральний план є комплексним планувальним документом.

Його положення базуються на аналізі і прогнозуванні демографічних, соціально-економічних, природно-географічних, інженерно-технічних, екологічних, санітарно-гігієнічних, історико-культурних факторів і орієнтовані виключно на вирішення питань планування території населеного пункту.

Матеріали генерального плану вирішують основні, принципові питання з планування територій і не можуть бути використані замість спеціальних проектів, схем та програм розвитку галузей економіки, охорони навколишнього середовища та здоров'я населення, пам'яток історії і культури, інженерного захисту і підготовки території, розвитку систем транспорту, безпеки та організації дорожнього руху, інженерного обладнання тощо. При складанні зазначеної документації повинні враховуватися пропозиції відповідних розділів генерального плану.

1.6 Залежно від обсягу та складності містобудівних проблем генеральний план виконується в одну або дві стадії (концепція розвитку міста, селища та власне генеральний план). При одностадійному проектуванні концепція виконується як складова частина (розділ) генерального плану для попереднього розгляду та погодження принципових пропозицій з планування території.

Генеральні плани найзначніших міст (див. таблицю 1.1 ДБН 360-92* "Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень") рекомендується виконувати у взаємозв'язку з генеральними планами населених пунктів, розташованих на приміських територіях (територіях спільних інтересів відповідних територіальних громад).

1.7 Безперервність планування використання територій населеного пункту забезпечується своєчасним розробленням нового або коригуванням діючого генерального плану при досягненні розрахункових показників, вичерпанні територіальних ресурсів, виникненні принципових змін масштабів, напрямків та характеру розвитку населеного пункту.

2 КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ МІСТА, СЕЛИЩА

2.1 Концепція розвитку міста, селища (далі - концепція) є стадією розроблення генерального плану, призначеною для визначення основних проблем, пріоритетів і масштабів планувального розвитку населеного пункту та рекомендацій щодо їх вирішення та подальшого розроблення генерального плану. Концепція як окремий документ, як правило, розробляється для значних (табл. 1.1 ДБН 360-92*) та найзначніших міст, а також на вимогу замовника для міст із складними проблемами містобудівного розвитку або значними обсягами інвестицій.

2.2 Задачами концепції є:

- визначення гігієнічних, екологічних, економічних, демографічних, соціальних, ресурсних, інженерних, транспортних проблем та обмежень розвитку населеного пункту;
- розроблення планувальної моделі міста;
- визначення на варіантній основі пріоритетних видів економічної діяльності, основних розрахункових показників (чисельності населення, житлової забезпеченості тощо) та напрямків територіального розвитку населеного пункту для подальшого розроблення генерального плану;
- визначення переліку необхідних досліджень, проектних розробок і субпідрядних організацій;

– визначення організаційних, управлінських, проектних, інженерно-технічних та інших заходів щодо забезпечення запропонованого містобудівного розвитку.

2.3 Аналітичні матеріали концепції базуються на комплексі наукових та передпроектних досліджень. В матеріалах концепції відображаються варіанти територіального розвитку населеного пункту з порівняльною вартісною оцінкою заходів щодо їх реалізації, пропозиції щодо встановлення певних функціональних зон або містобудівних заходів з урахуванням еколого-містобудівної ситуації та природно-ресурсного потенціалу.

На підставі аналізу пріоритетності видів економічної діяльності та розрахункової чисельності населення розробляється модель планувального розвитку населеного пункту, позаміського розселення, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури на довгострокову перспективу та надаються рекомендації з необхідним техніко-економічним обґрунтуванням щодо найбільш прийняттого варіанту планувального розвитку, який доцільно взяти за основу для розроблення генерального плану населеного пункту на встановлений розрахунковий період.

Термін прогнозування, прийнятий у концепції, не має директивного значення.

В залежності від особливостей містобудівного розвитку окремі проблемні питання можуть розглядатися в концепції більш докладно за умов додержання комплексності містобудівного планування.

2.4 Затверджена концепція є основою для розроблення генерального плану населеного пункту, проекту міської межі, цільових містобудівних програм, техніко-економічних обґрунтувань, схем розвитку систем магістралей міського та зовнішнього транспорту, організації дорожнього руху та його безпеки, інженерного обладнання, інженерного захисту території, соціальної інфраструктури, для розробки природоохоронних, санітарних та протиепідемічних заходів та ін.

2.5 Склад текстових та графічних матеріалів концепції, їх масштаб встановлюється в завданні на розроблення.

До складу графічних матеріалів концепції (як окремої стадії) включають план сучасного використання території населеного пункту та приміських територій з графічним виявленням планувальних чинників, схеми еколого-містобудівного обґрунтування та варіантів планувального розвитку, схему рекомендованого планувального розвитку міста в системі розселення з встановленням територій спільних інтересів органів місцевого самоврядування. Ці креслення використовуються як графічні матеріали генерального плану, якщо строк між затвердженням концепції та початком його розроблення не перевищує одного року. Якщо концепція розробляється в складі генерального плану, то в його графічних матеріалах подаються варіанти планувального розвитку населеного пункту.

На схемах планувального розвитку для кожного з варіантів подається принципова планувальна модель населеного пункту та прилеглих територій, організації вулично-дорожньої мережі, транспортних зв'язків, розміщення головних інженерних споруд, визначається зона спільних інтересів територіальних громад.

2.6 Концепція затверджується органом місцевого самоврядування в порядку, наведеному в розділі 5.

На затвердження подаються основні положення концепції у складі схеми планувального розвитку населеного пункту та текстової частини.

2.6.1 Текстова частина повинна включати рекомендації щодо:

- а) запропонованого варіанту планувального розвитку;
- б) встановлення територій спільних інтересів органів місцевого самоврядування;
- в) основних розрахункових показників для подальшого розроблення генерального плану (чисельності населення, житлової забезпеченості тощо);
- г) переліку необхідних досліджень і проектних розробок;
- д) організаційних, управлінських, проектних, інженерно-технічних, а також природоохоронних і санітарно-гігієнічних планувальних заходів щодо забезпечення

запропонованого містобудівного розвитку.

3 ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН МІСТА, СЕЛИЩА

3.1 Генеральний план складається з аналітичної частини, обґрунтувань і пропозицій.

Аналітична частина генерального плану містить комплексну оцінку сучасного стану території населеного пункту і актуальних проблем його містобудівного розвитку.

Задачами обґрунтувань та пропозицій генерального плану є:

- конкретизація державної політики і рішень з планування території державних органів влади відповідно до місцевих умов;
- конкретизація принципових рішень проектів районного планування відповідно до місцевих умов та державних і громадських інтересів;
- забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення;
- прогнозування потреб у територіях для розміщення житла, громадського обслуговування, виробництва, рекреаційних та оздоровчих установ, транспорту і комунікацій, інженерного обладнання, озеленення і благоустрою, комунального господарства, забезпечення охорони навколишнього середовища і культурної спадщини та визначення засобів задоволення цих потреб;
- визначення територій спільних інтересів територіальних громад, у т.ч. резервних територій для розвитку населеного пункту;
- обґрунтування та визначення межі населеного пункту;
- формування ефективної планувальної структури населеного пункту;
- визначення пріоритетних та допустимих видів використання і забудови території та їх взаєморозміщення;
- встановлення обмежень на певні види використання території згідно з вимогами законодавства, будівельних, санітарних, екологічних та інших державних норм;
- визначення принципів організації вулично-дорожньої мережі, системи транспорту, джерел водо- та енергопостачання, принципів каналізування, санітарної очистки, інженерної підготовки території та інших питань;
- визначення територій пріоритетного розвитку на першу чергу реалізації генерального плану.

3.2 Пропозиції генерального плану розробляються на довгостроковий період планувального розвитку населеного пункту - 15-20 років (розрахунковий період генерального плану). Його тривалість уточнюється залежно від конкретних містобудівних умов в концепції розвитку населеного пункту. Техніко-економічні розрахунки генерального плану виконуються на цей період, а також на першу чергу його реалізації (до 5 років). В розрахунковому періоді можуть бути виділені інші етапи.

Техніко-економічні розрахунки генерального плану є орієнтовними.

Для визначення перспектив формування населеного пункту у генеральному плані наводиться стислий прогноз містобудівного розвитку на віддалений час (за межами розрахункового періоду).

3.3 При розробленні генерального плану використовуються такі затверджені документи:

- схеми планування території України, Автономної Республіки Крим, областей, адміністративних районів та їх груп;
- концепція розвитку населеного пункту;
- програми розвитку видів економічної діяльності, прогнози розвитку регіону і населеного пункту (соціально-економічні, демографічні, екологічні та інші);
- документація з планування території населеного пункту, його окремих районів, зон і територій;
- інформація містобудівного та інших кадастрів, банків даних;
- спеціалізовані схеми, проекти і програми розвитку інфраструктури населеного пункту та її елементів, забезпечення безпеки та організації дорожнього руху, охорони

навколишнього середовища та здоров'я населення, збереження пам'яток історії і культури та інші матеріали.

3.4 Генеральний план включає текстові та графічні матеріали.

До текстових матеріалів відносяться:

- а) книга генерального плану;
- б) брошура з основними положеннями генерального плану.

Графічними матеріалами є плани і карти аналітичного і проектного змісту, виконанні у встановленому масштабі.

Текстові та графічні матеріали за домовленістю з замовником можуть виконуватися з застосуванням комп'ютерної технології,

3.5 Виклад інформації в книзі генерального плану повинен бути стислим. У вступі наводяться відомості про організації, які є замовником та розробником генерального плану та його окремих розділів, джерела вихідних даних, топогеодезичну основу.

3.5.1 В аналітичній частині наводиться проблемно орієнтована інформація про сучасний стан містобудівного розвитку населеного пункту та використання його території.

Вона містить такі дані:

а) природно-кліматичні та інженерно-будівельні характеристики території, дані про водні, рекреаційні, мінеральні та інші ресурси, які мають суттєве значення для розвитку населеного пункту;

б) економіко-географічні та соціально-демографічні передумови розвитку, функціонально-планувальні зв'язки з іншими населеними пунктами, адміністративний статус населеного пункту, його історико-культурна спадщина;

в) відомості про стан навколишнього природного середовища (характеристики ареалів та джерел забруднення, розміщення санітарнозахисних зон, зон охорони курортів, наявність і розміщення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг водойм і водотоків в межах населеного пункту тощо);

г) відомості про стан здоров'я населення (аналіз демографічних показників та захворюваності населення за даними державної статистичної звітності та спеціальних наукових досліджень щодо впливу стану навколишнього природного середовища на здоров'я населення), повнота виконання санітарних та протиепідемічних заходів;

д) оцінку ефективності використання земель населеного пункту (щільність та характер забудови, розвиток планувальної структури, наявність територіальних ресурсів) та можливостей містобудівного освоєння територій, прилеглих до населеного пункту (придатність для житлово-цивільного та іншого будівництва, потенційна сільбищна місткість, оціночні дані, відомості про основних землевласників та користувачів);

е) відомості про стан забудови та громадського обслуговування;

ж) відомості про структуру, обсяги житлового фонду та житлову забезпеченість;

з) відомість про зайнятість та прибутки населення, розвиток господарського комплексу;

и) характеристику інженерно-транспортної інфраструктури населеного пункту, класифікацію магістральних вулиць, доріг та їх перетинів, щільність вулично-дорожньої мережі (з виділенням цього показника для кожної категорії магістральних вулиць окремо).

Наводиться комплексна оцінка планувальних обмежень, що мають суттєвий вплив на планування різних видів використання територій.

На підставі аналізу сучасного стану населеного пункту, реалізації попереднього генерального плану дається оцінка конфліктних ситуацій та кризових явищ містобудівного розвитку населеного пункту.

Для значних та найзначніших міст інформація подається по елементах планувальної структури та населеному пункту в цілому.

3.5.2 В обґрунтуваннях та пропозиціях генерального плану містяться:

а) соціально-демографічна характеристика населення;

б) пріоритетні види економічної діяльності в населеному пункті, виходячи з вимог

сприяння зростанню кількості робочих місць та врахування ресурсних обмежень, місцевих і регіональних умов, державних та галузевих програм;

в) загальні обсяги житлового-будівництва та будівництва об'єктів громадського обслуговування, розрахунок потреби у територіях будівництва об'єктів обслуговування;

г) характеристика майданчиків для розміщення нового житлового будівництва на вільних територіях в межах та за межами населеного пункту, а також в районах реконструкції за місткістю, поверховістю та щільністю забудови;

д) зведені дані про потреби в територіях під усі види будівництва;

е) еколого-містобудівна характеристика запланованого містобудівного розвитку та планувальні заходи щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення (визначення санітарно-захисних зон з урахуванням прогресивних технологій, екологічно безпечних підприємств, винесення з санітарно-захисних зон житлового фонду або закриття підприємств тощо);

ж) еколого-містобудівна характеристика запланованого територіального розвитку населеного пункту з врахуванням вартості земель або майнових комплексів на прилеглих територіях, компенсаційних та інших витрат, пов'язаних із зміною функціонального використання або включенням до міської межі;

з) пропозиції щодо зміни межі населеного пункту, а також резервування приміських територій для подальшого розвитку населеного пункту, виділенню приміської зони як території спільних інтересів відповідних територіальних громад;

й) прогнозна площа населеного пункту та основних функціональних зон;

к) функціональне зонування території і вдосконалення архітектурно-планувальної структури;

л) пропозиції щодо формування архітектурно-просторової композиції, розміщення архітектурних ансамблів;

м) головні напрямки розвитку соціальної сфери по основних видах обслуговування (за гарантованими державою мінімальними нормативами забезпеченості, що встановлюються Кабінетом Міністрів України);

н) розрахунок площі територій зелених насаджень загального користування та спеціального призначення, необхідної за діючими нормами;

о) класифікація магістральних вулиць, доріг та їх перетинів, визначення напрямків будівництва (реконструкції) магістральних вулиць, щільність вулично-дорожньої мережі (з виділенням цього показника для кожної категорії магістральних вулиць окремо);

п) характеристика розрахункової провізної спроможності і організації системи міського транспорту за видами та дані про розвиток зовнішнього транспорту;

р) характеристика інженерного обладнання за видами (водопостачання, водовідведення, газо-, електро-, тепlopостачання) та принципи їх розвитку з урахуванням випереджаючих темпів їх будівництва по відношенню до житлової забудови;

с) інженерні та екологічні заходи щодо освоєння територій, у т.ч. приміських, під забудову або інші види використання;

т) розрахунок кількості пожежних депо та обсягів їх першочергового будівництва;

у) дані про обсяги побутових та промислових відходів, об'єкти їх утилізації, а також скотомогильники;

ф) межі території пріоритетного розвитку на етапі першої черги реалізації генерального плану;

х) проектні, організаційні та інженерно-технічні заходи з поліпшення екологічного стану територій (у тому числі приміських), підготовки їх під забудову;

ц) заходи щодо реалізації положень генерального плану, у т.ч. перелік необхідних рішень місцевих органів самоврядування, наукових, проектних, вишукувальних робіт, обґрунтування одержання дотацій та субвенцій з державного, обласного, районного бюджетів та залучення інших джерел інвестування.

3.5.3 Книга завершується вартісною оцінкою основних заходів з реалізації

генерального плану (першої черги будівництва), в тому числі компенсаційних та інших витрат, пов'язаних з включенням територій до меж населеного пункту та їх новим функціональним призначенням (за цінами на рік розроблення генерального плану), показниками характеристики населення, сучасного та прогнозного використання території населеного пункту.

3.6 Усі текстові матеріали генерального плану подаються у систематизованому та стислому викладенні з використанням табличних форм. До книги додаються завдання на розроблення, документи розгляду генерального плану.

За спеціальним завданням розробляється окремий розділ щодо прогнозування та запобігання можливим надзвичайним ситуаціям природного чи антропогенного характеру на територіях забудови, у тому числі визначення території для тимчасового відселення на випадок надзвичайних ситуацій, аварій або стихійного лиха.

Розробляється спеціальний розділ з цивільної оборони населення за спеціальним завданням місцевих органів цивільної оборони у відповідності з "Инструкцией о составе, порядке разработки, согласования и утверждения раздела инженерно-технических мероприятий гражданской обороны в схемах и проектах районной планировки, проектах планировки и застройки городов, поселков, сельских населенных пунктов" ВСН ГО 38-83.

3.7 Основні пропозиції генерального плану, які подаються на затвердження, оформляються у вигляді брошури зі стислим викладенням таких питань:

- а) територіальний розвиток населеного пункту для розселення прогнозованої чисельності населення;
- б) зміна меж населеного пункту;
- в) майданчики розміщення будівництва на приміських територіях;
- г) території спільних інтересів відповідних територіальних громад, у т.ч. резервні території для розвитку населеного пункту;
- д) планувальна структура, функціональне зонування;
- е) території пріоритетного розвитку на першу чергу реалізації генерального плану;
- ж) основні організаційні, економічні, інженерно-технічні, а також природоохоронні, санітарні та протиепідемічні планувальні заходи щодо забезпечення запланованого територіального розвитку населеного пункту.

3.8 Графічні матеріали генерального плану виконуються у складі, наведеному у таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування графічних матеріалів	Масштаб зображення залежно від чисельності населеного пункту, прогнозованої генпланом (тис.чол.)		
	250 і більше	від 50 до 250	50 і менше
План існуючого населеного пункту (опорний план)	1:10000	1:10000	1:5000
Схема планувальних обмежень	1:10000	1:10000	1:5000
Схема розташування населеного пункту в (з приміською і зеленою зонами)	1:100000	1:50000	1:25000
Основне креслення генерального плану	1:10000	1:10000	1:5000

Примітка 1. В залежності від особливостей населених пунктів (природних, історико-культурних, інженерно-геологічних, планувальних тощо) в складі генерального плану виконуються додаткові матеріали, а саме: історико-архітектурний та історико-містобудівний плани; схеми магістралей міського та зовнішнього транспорту, інженерного обладнання, заходів з інженерної підготовки територій; схема планувальної структури та економіко-містобудівного районування населеного пункту тощо.

Примітка 2. Для населених пунктів з чисельністю населення до 50 тис. чоловік генеральний план виконується в масштабі і з деталізацією, які відповідають потребам планування окремих районів і зон, а саме: план червоних ліній, ескіз забудови тощо. **Примітка 3.** Додаткові графічні матеріали, які не входять до складу вказаних в табл. 1, виконуються за обґрунтованою пропозицією проектувальника та бажанням замовника за окремим

фінансуванням.

3.9 План існуючого населеного пункту (опорний план) не підлягає затвердженню. Документ виконується на топографічній основі. На кресленні відображається сучасна планувальна структура, використання територій та окремих функціональних зон населеного пункту, у тому числі:

- а) території житлової забудови (садибної, малоповерхової, середньоповерхової, багатоповерхової);
- б) громадські центри та основні об'єкти загальноміського і районного значення;
- в) магістральні та жилі вулиці і площі (з назвами);
- г) затверджені червоні лінії;
- д) озеленені території загального користування та спеціального призначення (озеленення санітарно-захисних зон, розсадники та квітковооранжерейні господарства тощо);
- е) промислові, комунальні та складські території;
- ж) території міського і зовнішнього транспорту;
- з) території спеціального призначення;
- й) природоохоронні, оздоровчі, рекреаційні, історико-культурні території;
- к) курортні території;
- л) території садівничих товариств та дачної забудови;
- м) ліси, лісопарки, лугопарки, водойми, водотоки;
- н) території сільськогосподарських підприємств;
- о) сільськогосподарські території;
- п) споруди інженерного захисту території;
- р) головні споруди інженерної інфраструктури;
- с) пам'ятки історії та культури національного та місцевого значення;
- т) межа населеного пункту.
- у) основні запроектовані об'єкти, земельні відводи.

3.10 Схема планувальних обмежень виконується на топографічній основі. На кресленні відображаються території, до яких законодавством та державними нормами встановлені відповідні обмеження на їх використання:

- а) сейсмічні зони та зони руйнування земної поверхні, зсувів, затоплення та підтоплення, тектонічних розломів та інших небезпечних природних і антропогенних процесів;
- б) зони загазованості, запиленості, понаднормативного шуму, електромагнітних випромінювань, радіаційного забруднення;
- в) площі залягання корисних копалин;
- г) санітарно-захисні зони промислових підприємств, цвинтарів та інших комунальних об'єктів;
- д) зони обмеження забудови в районах аеропортів з умов безпеки польотів;
- е) округи і зони санітарної охорони курорту;
- ж) зони санітарної охорони джерел водопостачання, водоочисних споруд;
- з) захисні зони кар'єрів, відвалів, трубопроводів та інших об'єктів;
- й) водоохоронні зони та прибережні захисні смуги водойм і водотоків;
- к) охоронні зони природних заповідників, пам'яток природи, архітектури, історії і культури та зони регулювання забудови, ландшафтів, які охороняються;
- л) особливо цінні продуктивні землі (згідно зі статтю 33 Земельного кодексу України).
При наявності складних інженерно-геологічних умов схема доповнюється інженерно-геологічними та гідрогеологічними картами, розробленими спеціалізованими установами, а при сейсмічності 7 і більше балів - картою сейсмічного мікрорайонування.

3.11 Схема розташування населеного пункту в системі розселення (з приміською і зеленою зонами) відображає існуючий стан та проектні пропозиції щодо територій спільних інтересів відповідних територіальних громад (приміських територій, використання яких

пов'язано з розвитком населеного пункту, що проектується).

На кресленні вказують:

- а) адміністративно-територіальний поділ територій;
- б) використання територій за межами населеного пункту (сільськогосподарських, промислових, комунально-складських, рекреаційних, житлової та дачної забудови, садівничих товариств, заповідників, заказників, лісів, водойм з прибережними водоохоронними смугами) та їх належність до основних землевласників (землекористувачів) у відповідності з планом земельно-господарського устрою або планами внутрішньогосподарського устрою, іншими землевпорядними документами та матеріалами;
- в) розташування за межею населеного пункту основних споруд транспорту, водопроводу, каналізації, енергопостачання, зв'язку та інших значних об'єктів комунального господарства, що обслуговують цей населений пункт;
- г) існуючі та перспективні зовнішні автомобільні дороги, транспортні розв'язки в одному та різних рівнях;
- д) території охоронних, санітарно-захисних зон і інших планувальних обмежень, викладених у 3.9;
- е) розташування пам'яток історії та культури;
- ж) резервні території для розвитку населеного пункту.

3.12 На основному кресленні генерального плану вказують існуючий стан та пропозиції щодо архітектурно-планувальної організації і функціонального зонування, використання та забудови територій населеного пункту, а саме:

- а) межа населеного пункту (міська межа);
- б) магістральні, жилі вулиці і площі у червоних лініях (з назвами) та транспортні розв'язки в одному та різних рівнях;
- в) території житлової забудови (садибної, малоповерхової, середньоповерхової, багатоповерхової);
- г) території цивільної забудови та громадські центри загальноміського і районного значення;
- д) озеленені території загального користування та спеціального призначення;
- е) промислові, комунальні і складські території та їх розподіл у відповідності з санітарною класифікацією підприємств;
- ж) території міського та зовнішнього транспорту;
- з) території спеціального призначення;
- й) природоохоронні, оздоровчі, рекреаційні, історико-культурні території;
- к) курортні території;
- л) території садівничих товариств та дачної забудови;
- м) території сільськогосподарських підприємств;
- н) ліси, лісопарки, лугопарки, водойми, водотоки;
- о) території, на яких заплановано здійснення загальних та спеціальних заходів з інженерної підготовки і захисту територій, природоохоронних заходів та розміщення відповідних споруд і пристроїв;
- п) території, передбачені для розміщення головних споруд інженерної інфраструктури;
- р) території пріоритетного розвитку на першу чергу реалізації;
- с) резервні території для розвитку населеного пункту за його межами.

3.13 Окремі схеми інженерної підготовки та поліпшення екологічного стану територій, розвитку магістралей, міського та зовнішнього транспорту, схеми розвитку рекреаційних зон та озеленення, інженерного обладнання, визначення території для тимчасового відселення на випадок надзвичайних ситуацій, аварій або стихійного лиха, прогнозування можливих надзвичайних ситуацій природного чи антропогенного характеру на територіях забудови тощо виконуються на топографічній основі. Виконання цих схем рекомендується для значних та найзначніших міст, а також для міських населених пунктів з відповідними складними проблемами містобудівного розвитку.

3.13.1 На схемі інженерної підготовки та поліпшення екологічного стану територій подаються інженерно-технічні заходи щодо захисту території населеного пункту від небезпечних природних і антропогенних процесів, зонування промислових та комунальних територій за санітарною класифікацією виробництв, заплановані санітарно-захисні та охоронні зони, ділянки території, які вимагають значного обсягу підсипання або зрізання ґрунтів, дренажування, виторфування, міські гідротехнічні споруди, ділянки русел річок та інших водоймищ, які підлягають регулюванню, очищенню, днозаглибленню, заключенню у труби, водоохоронні зони та прибережні захисні смуги водоймищ; заходи з рекультивації порушених територій.

3.13.2 На схемі магістралей міського та зовнішнього транспорту наводять: класифікацію вулично-дорожньої мережі, основні об'єкти і лінії міського та зовнішнього транспорту, траси та споруди позавуличного рейкового громадського транспорту; розміщення депо метро, трамвайних, автобусних і тролейбусних парків, територій гаражів і стоянок легкових та вантажних автомобілів. Наводять заходи щодо вдосконалення вулично-дорожньої мережі та системи пасажирського транспорту, основні запроєктовані об'єкти. Для великих, значних та найзначніших міст до схеми додаються діаграми машино- і пасажиропотоків між окремими районами міста.

3.13.3 На схемах інженерного обладнання відображаються існуючі та заплановані головні інженерні споруди та джерела, магістральні мережі водо-, тепло-, електро-, газопостачання, зливова каналізація та очисні споруди каналізації і місця випуску очищених стічних вод, високовольтні лінії електропередачі, основні об'єкти зв'язку, електронні та слабкострумові пристрої.

3.13.4 На плані червоних ліній показують довжину ліній, координати вузлів та кути повороту червоних ліній та прив'язки їх до закріплених на місцевості геодезичних знаків, опорних будинків і споруд.

3.14 Аналітичні графічні матеріали (за необхідності - додаткові інженерні креслення) виконують на топографічній основі або копії опорного плану. Пропозиції генерального плану відображають на топографічній основі, яка не містить спеціальної інформації, передбаченої у Зводі відомостей, що становлять державну таємницю України (ЗВДТ) згідно з чинним законодавством та нормативними вимогами щодо картографічних і топогеодезичних матеріалів.

4 ПРОЕКТ РОЗМІЩЕННЯ ПЕРШОЇ ЧЕРГИ БУДІВНИЦТВА

4.1 Проект розміщення першої черги будівництва (надалі - проект) є видом планувальної містобудівної документації, призначеної для узгодження інвестиційної діяльності з генеральним планом. Проект може виконуватись у складі генерального плану або як окремий документ, узгоджений з ним.

Розроблення проекту як окремого документа рекомендується для міст з чисельністю населення понад 100 тис.чол., а також для інших міст з активною інвестиційною діяльністю.

Проект розробляється на період, тривалість якого встановлюється у завданні на проектування виходячи з інвестиційних умов у місті, особливостей будівельного циклу, досвіду реалізації попереднього аналогічного проекту та генерального плану (орієнтовно п'ять років).

4.2 У проекті встановлюються:

а) ділянки розміщення будівництва і реконструкції за функціональним призначенням з відповідними характеристиками (тип забудови, поверховість, відомості про замовника, основні дані про інженерну підготовку та інженерне обладнання, орієнтовна вартість будівництва тощо);

б) ділянки будівництва (реконструкції) вулично-дорожньої мережі, перетинів в одному та різних рівнях, об'єктів, що задовольняють потреби експлуатації, зберігання та обслуговування автомобільного транспорту;

в) черговість всіх видів будівництва залежно від визначених генеральним планом

завдань комплексного пропорційного розвитку міста, стану його інженерно-транспортної та будівельної інфраструктури, пропозицій і намірів інвесторів тощо;

г) економічні, організаційні, проектні та інші заходи з інженерної підготовки, інженерного обладнання територій, їх благоустрою, а також природоохоронні, санітарно-гігієнічні планувальні заходи тощо.

4.3 Проект є підставою для:

- складання і погодження завдань для планувальної і проектно-кошторисної документації та ін.;

- обґрунтування пропозицій щодо внесення змін до генерального плану у випадку розроблення проекту як окремого документа.

- розроблення планів та схем приватизації;

4.4 Проект складається з текстових і графічних матеріалів.

4.4.1 До графічних матеріалів відноситься схема розміщення будівництва на території населеного пункту.

Для відображення значних обсягів різних видів будівництва можуть виконуватись окремі креслення довільного масштабу (за умов окремого фінансування).

4.4.2 До текстових матеріалів відносяться:

- пояснювальна записка;

- основні положення проекту розміщення будівництва (для затвердження).

4.5 Схема розміщення будівництва на території населеного пункту виконується на основному кресленні генерального плану.

На кресленні, що супроводжується експлікацією, зазначають:

а) райони, мікрорайони, квартали, окремі майданчики для розміщення житлово-цивільного та інших видів будівництва;

б) території, на яких законодавством та державними нормами встановлені обмеження щодо їх використання;

в) типи житлової забудови;

г) магістральні інженерні мережі та основні споруди;

д) дані щодо обсягів і термінів будівництва.

4.6 Пояснювальна записка містить:

а) стислий аналіз фактичного розміщення будівництва у порівнянні з передбаченим у генеральному плані міста та проекті розміщення першої черги будівництва в місті за попередній період;

б) нормативні показники планування розміщення будівництва, встановлені генеральним планом або затвердженою концепцією;

в) прогноз розміщення житлового та інших видів будівництва;

г) прогноз вибуття комунального житлового фонду;

д) обґрунтування та пропозиції щодо заходів з підготовки майданчиків будівництва та їх вартість;

е) природоохоронні та санітарно-гігієнічні планувальні заходи;

ж) обґрунтування та пропозиції щодо заходів з розвитку загальноміської інженерно-транспортної інфраструктури;

з) обґрунтування та пропозиції щодо координації проектних та організаційних заходів;

й) основні техніко-економічні показники проекту.

4.7 Основні положення проекту розміщення будівництва вносяться для затвердження органу місцевого самоврядування і містять:

а) перелік основних майданчиків будівництва з визначенням орієнтовних обсягів, черговості і типів забудови;

б) перелік заходів з вивільнення ділянок під будівництво, розвитку вулично-дорожньої мережі, міського транспорту, забезпечення інженерного захисту і підготовки територій, їх інженерного обладнання та вартість цих заходів;

в) перелік проектних та організаційних заходів з визначенням відповідальних

організацій.

4.8 Для міст з найбільш активною інвестиційною діяльністю в складі проекту або як окремий проект складається і затверджується "Програма будівництва в місті на трирічний період".

Програма включає:

- а) орієнтовні обсяги житлово-цивільного будівництва;
- б) адресне розміщення об'єктів будівництва (для яких є заявки замовників або інвесторів та таких, що необхідні для комплексної забудови мікрорайонів і житлових кварталів) з розподілом по роках та за видами будівництва, замовниками, підрядними організаціями (за наявності рішень про їх закріплення) та обсягами;
- в) перелік заходів, які наведені в 4.6, з визначенням відповідальних організацій та щорічних обсягів будівництва;
- г) щорічні капіталовкладення з визначенням джерел фінансування;
- д) ситуаційні плани ділянок будівництва.

Програма будівництва в місті на трирічний період щорічно коригується з відповідним продовженням проектного періоду на один рік.

5 ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ, КОРИГУВАННЯ, ПОГОДЖЕННЯ І ЗАТВЕРДЖЕННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ МІСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

5.1 Організація розробки, коригування, погодження та затвердження містобудівної документації з планування території міського населеного пункту здійснюється виконавчими органами селищних і міських рад, Київською і Севастопольською міськими державними адміністраціями.

5.2 Необхідність розробки генерального плану або коригування його окремих розділів, іншої вказаної містобудівної документації з планування території населеного пункту обґрунтовується відповідними органами містобудування і архітектури, органами державного санітарно-епідемічного нагляду, іншими органами державного нагляду згідно з компетенцією.

Рішення про розроблення містобудівної документації з планування території населеного пункту або коригування її окремих розділів приймає відповідна селищна, міська рада.

Згідно з цим рішенням виконавчий орган відповідної ради, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації у встановлений строк:

- визначають замовника та розробника документації (підрядника, генерального проектувальника), встановлюють строки її розроблення та джерела фінансування, вирішують інші договірні питання;
- звертаються до обласної державної адміністрації, уряду Автономної Республіки Крим (для міст обласного значення), Кабінету Міністрів України (для міст Києва і Севастополя) стосовно одержання державних вимог щодо розроблення генерального плану;
- сповіщають через місцеві органи масової інформації (офіційну газету, радіо, телебачення) про початок розроблення генерального плану та визначають місце та строки подання пропозицій фізичними і юридичними особами.

5.3 Виконавчий орган місцевих рад, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації забезпечують участь у розробленні генерального плану, іншої містобудівної документації з планування території населеного пункту своїх структурних підрозділів, а обласні державні адміністрації забезпечують участь у розробленні відповідних органів державного нагляду.

5.4 Замовником містобудівної документації з планування територій населеного пункту, як правило, є відповідне управління (відділ) містобудування і архітектури.

Замовником здійснюється:

- укладання договору на розроблення документації;

– складання та затвердження завдання на проектування, надання вихідних даних, в тому числі вимог щодо розміщення об'єктів національного та регіонального значення, які передбачені відповідними рішеннями уряду, схемами планування територій областей і районів (для міст Києва і Севастополя - генеральною схемою планування території України);

- фінансування виконання робіт;
- контроль за виконанням робіт;
- встановлення переліку погоджувальних організацій (в завданні на проектування);
- організація експертизи, погодження, розгляду та затвердження завершеного проекту.

5.4.1 Документація, яка розроблена у повній відповідності з вимогами діючих норм та правил (що повинно бути підтверджено відповідним записом головного інженера чи головного архітектора проекту), погодженню з органами державного нагляду не підлягає.

5.4.2 Документація, яка виконана з обґрунтованими відхиленнями від діючих норм і правил, підлягає погодженню в частині цих відхилень з органами державного нагляду і зацікавленими організаціями, що їх затвердили.

5.5 Підрядником на розроблення містобудівної документації з планування територій населеного пункту (генеральним проектувальником) виступає проектна організація, яка має ліцензію на виконання таких видів робіт.

5.5.1 Підрядником здійснюється:

- складання договору на проведення проектних робіт;
- участь у складанні завдання на розроблення та отримання вихідних даних (за угодою з замовником) відповідно до п.п. 3.5 та 6.2 цього документа, а також діючих нормативних та методичних документів, які регламентують проведення цього виду робіт;
- затвердження головного архітектора або головного інженера проекту, складу авторського колективу;
- розроблення, подання на розгляд містобудівної документації та її захист в узгоджувальних організаціях за участю з замовника.

5.5.2 Підрядник може виступати замовником на проведення іншими науково-дослідними і проектними організаціями необхідних досліджень та розроблення окремих розділів містобудівної документації.

5.5.3 Підрядник несе відповідальність за своєчасне розроблення документації, її комплектність та відповідність законодавству, державним, регіональним і місцевим нормам, стандартам і правилам.

5.5.4 При відведенні земельних ділянок для поточного будівництва на території населеного пункту відповідні матеріали подаються на оперативний розгляд підряднику для підготовки висновків замовнику та врахування у проектних пропозиціях.

5.5.5 Юридичні відносини між замовником та підрядником регулюються договором на розроблення документації та завданням на проектування.

5.6 В залежності від умов фінансування генеральний план може виконуватися в один або декілька етапів, на яких здійснюється:

- збирання вихідних даних, складання завдання на розроблення;
- розроблення плану існуючого населеного пункту (опорний план), історико-архітектурного та історико-містобудівного опорних планів, схеми планувальних обмежень, пояснювальної записки (характеристика сучасного стану), концепції генерального плану (при розробленні цього розділу у складі генерального плану);
- розроблення основного креслення генерального плану, пояснювальної записки обґрунтувань та пропозицій);
- подання основних положень генерального плану для публікації, громадського обговорення, розгляду і затвердження.

Загальний термін виконання генерального плану встановлюється у завданні.

5.7 При внесенні замовником змін до раніше виданого завдання або вихідних даних, внаслідок чого виникає необхідність здійснення додаткового обсягу проектних чи науково-

дослідних робіт, вже виконаних на час внесення змін, їх фінансування проводиться за окремим договором.

5.8 Замовник та підрядник мають право зупинити виконання робіт з обов'язковим оформленням двосторонніх актів та проведенням відповідних взаєморозрахунків, які здійснюються згідно з Цивільним кодексом України.

Розміри неустойки та порядок її виплати при односторонньому припиненні робіт встановлюється договором.

5.9 Контрольний примірник містобудівної документації зберігається в архіві розробника.

Примірники текстових і графічних матеріалів цієї документації згідно з переліком, наведеним у завданні на розроблення, в кількості трьох примірників передаються підрядником органам містобудування і архітектури. Необхідність виконання додаткових примірників встановлюється у договорі.

Документація зберігається у порядку, встановленому спеціальними вимогами щодо оформлення і доступу до зазначених матеріалів.

5.10 При здійсненні погодження, розгляду і затвердження містобудівної документації підрядник і замовник вживають заходи щодо нерозголошення спеціальної інформації, передбаченої Зводом відомостей, що становлять державну таємницю України (ЗВДТ) згідно

з чинним законодавством та нормативними вимогами щодо картографічних і топогеодезичних матеріалів та інформації, яка має комерційну цінність для замовника, інших інвесторів.

5.11 Замовник у строк до 30 днів після завершення розроблення:

- направляє генеральні плани для попереднього розгляду і підготовки висновків щодо їх затвердження обласним державним адміністраціям, уряду Автономної Республіки Крим, Кабінету Міністрів України (міст Києва і Севастополя) для врахування державних та регіональних інтересів, місцевим органам влади поза існуючими межами населеного пункту в частині, що стосується розширення території цього населеного пункту чи розміщення на приміських територіях об'єктів міжселенного значення;

- направляє окремі розділи генерального плану для погодження відповідним управлінням (відділам) виконавчих органів місцевих рад або місцевих державних адміністрацій, а також місцевим органам державного пожежного нагляду, ДАІ МВС України, штабам цивільної оборони та надзвичайних ситуацій згідно з компетенцією та завданням на проектування; генеральні плани населених пунктів, які розташовані на площах залягання родовищ корисних копалин, для погодження з органами державного гірничого нагляду;

- подає для здійснення державної експертизи концепції та генеральні плани міст Києва і Севастополя, обласних центрів, історичних та курортних міст загальнодержавного значення спеціально уповноваженому державному органу у справах містобудування і архітектури, іншим міністерствам, які здійснюють державну експертизу з питань, які належать до їх компетенції, згідно з чинним законодавством;

- подає генеральні плани міст та проекти розміщення будівництва в містах обласного та районного значення в обласні (районні) органи державного нагляду для проведення експертизи згідно з чинним законодавством;

- письмово повідомляє про дату і місце громадського обговорення генерального плану виконавчі органи місцевого самоврядування сусідніх адміністративно-територіальних одиниць, інтереси яких безпосередньо зачіпаються генеральним планом;

- сповіщає через засоби масової інформації про дату і місце громадського обговорення генерального плану, а також про порядок ознайомлення з ним, подання зауважень, пропозицій і протестів;

- готує висновки та приймає рішення щодо врахування висновків громадського обговорення, експертиз та погоджень у генеральному плані.

5.12 Міністерства та відомства, обласні органи державного нагляду проводять експертизу окремих розділів містобудівної документації відповідно до законодавства у

термін до 45 календарних днів з продовженням за необхідності до 60 календарних днів.

Управління (відділи) виконавчих органів місцевих рад або місцевих державних адміністрацій, а також місцеві органи державного пожежного нагляду, ДАІ МВС України, штаби цивільної оборони та надзвичайних ситуацій, інші відомства надають висновки про погодження містобудівної документації в термін до 30 днів. Документація вважається погодженою, якщо зауважень та негативних висновків не видано в місячний термін з моменту її представлення.

Оповіщення здійснюється не пізніше 15 днів до громадського обговорення. Подання зауважень, пропозицій та апеляцій здійснюється протягом 30 днів після завершення громадського обго-

ворення генерального плану, а їх розгляд і підготовка висновків – протягом наступних 30 днів.

Особи, винні в порушенні порядку та терміну проведення експертизи або здійснення оповіщення та підготовки висновків, притягаються відповідно до дисциплінарної, адміністративної, іншої відповідальності згідно з чинним законодавством.

5.13 Виконавчий орган місцевої ради, Київська і Севастопольська міські державні адміністрації:

- приймають рішення про подання документації на затвердження селищної, міської ради;

- організовують експертизу генерального плану;

- приймають рішення про внесення змін до генерального плану за висновками відповідно районної, обласної державної адміністрації, уряду Автономної Республіки Крим, Кабінету

- Міністрів України чи експертизи;

- сповіщають через засоби масової інформації про дату розгляду документації на сесії селищної, міської ради;

- надають зацікавленим юридичним та фізичним особам за їх зверненням копію рішення про відмову у задоволенні їх зауважень і протестів та повідомляють їх про можливість оскаржити це рішення в суді;

- сповіщають через засоби масової інформації про затвердження генерального плану.

5.14 Генеральний план, концепція розвитку міста, селища, проект розміщення першої черги будівництва затверджуються рішенням сесії селищної, міської ради за наявності всіх необхідних висновків і державних експертиз, проведених згідно з чинним законодавством.

6 ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ЗАВДАННЯ НА РОЗРОБЛЕННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ МІСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

6.1 Завдання на розроблення містобудівної документації з планування території міського населеного пункту (далі - завдання) виконується на першому (підготовчому) етапі його розроблення.

6.2 Завдання на розробку генерального плану міста, селища містить такі дані:

а) назва об'єкта;

б) підстава для проектування: рішення міської, селищної ради, наказ спеціально уповноваженого державного органу у справах містобудування і архітектури;

в) тривалість розрахункового періоду генерального плану першої черги будівництва;

г) розрахункова чисельність населення (за даними затвердженої концепції) іншими затвердженими програмами та розрахунка ми;

д) затвержені місцеві нормативи містобудування: використання ресурсів (територіальних, водних, природного газу тощо), середній рівень забезпеченості житлом, дитячими дошкільними та навчальними закладами, медичними установами тощо (за даними затвердженої концепції) і вимоги по охороні та поліпшенню навколишнього природного середовища, забезпеченню санітарного та епідемічного благополуччя населення (за даними органів державного санітарно-епідемічного та природоохоронного нагляду, отриманими у

встановленому порядку);

е) матеріали охоронних зон та зон регулювання забудови пам'яток історії і культури, опорні історико-архітектурний та історико-містобудівний плани (за даними управління (відділу) культури, управління містобудування і архітектури держадміністрації органу місцевого самоврядування);

ж) матеріали з оцінки курортних ресурсів, медичного зонування (за даними інститутів курортології МОЗ, Укргеокаптажмінводу, АТ Укрпрофздравниця, Каталогу мінеральних вод, обласних комітетів охорони природи, місцевих органів державної санепідслужби);

з) особливі вимоги до житлової, цивільної, промислової забудови (в т.ч. по обмеженню поверховості, структурі житлового фонду), розміщення об'єктів, інженерного обладнання, інженерного захисту, організації транспорту;

й) вимоги щодо забезпечення інженерно-технічних заходів цивільної оборони;

к) перелік додаткових розділів та графічних матеріалів або додаткові вимоги до змісту окремих розділів чи графічних матеріалів та використання комп'ютерної технології при їх розробленні;

л) перелік основних техніко-економічних показників.

м) перелік та кількість примірників графічних та текстових матеріалів.

н) місцеві особливості порядку узгодження та затвердження, у т.ч. перелік погоджувальних установ та організацій;

о) вихідні дані у складі, наведеному в 6.3.

6.3 Вихідні дані містять:

а) матеріали містобудівного та земельного кадастрів, чергових планів населених пунктів, грошової оцінки земель, балансової вартості майнових комплексів за даними статистичної звітності;

б) топогеодезичну підоснову у масштабах 1:100000, 1:50000, 1:25000, 1:10000, 1:5000, 1:2000 (табл. 1) в залежності від проектної чисельності населення міста, селища (надається головним архітектором міста обласного підпорядкування, району);

в) плани земельно-господарського устрою та плани внутрішньо-господарського землеустрою у масштабах, відповідних топогеодезичній основі (за даними місцевого відділу (управління) земельних ресурсів);

г) матеріали інженерних, геологічних і гідрогеологічних вишукувань та відомості про наявність корисних копалин і підземних вод (за даними Укргеоінформу, територіальних державних геологічних підприємств Держкомгеології);

д) перелік раніше виконаних проектно-вишуквальних, планувальних та інших робіт, які слід враховувати при проектуванні (надається головним архітектором міста обласного значення, району);

е) характеристику населення (за даними обл-, рай-, міськстатуправлінь та обл-, райдержадміністрацій, виконавчих апаратів органів місцевого самоврядування), баланс трудових ресурсів;

ж) дані про стан здоров'я населення (аналіз демографічних показників та показників захворюваності населення) за даними державної статистичної звітності та спеціальних наукових досліджень щодо впливу стану навколишнього природного середовища на здоров'я населення;

з) матеріали оцінки сучасного і прогностичного санітарно-гігієнічного стану земель, водного та повітряного басейнів, рівнів шумового, електромагнітного та радіаційного забруднення (за отриманими у встановленому порядку даними територіальних органів та установ державної санепідслужби та органів охорони природи, паспортів підприємств);

и) матеріали спостережень за режимом та несприятливими гідрометеорологічними явищами: лавинами, селями, рівнем поверхневих вод (за даними Укргеоцентру, штабу цивільної оборони);

к) характеристику небезпечних зон відвалів породи гірничовидобувних підприємств, вугільних шахт, зон катастрофічного затоплення, затоплення паводковими водами, районів,

де очікується утворення провалів і зсувів (за даними Держкомгеології, Держкомгідромету, погодженими з МНС України);

л) дані про існуючу на час розроблення генерального плану та прогнозовану галузеву структуру господарського комплексу населеного пункту за чисельністю зайнятих в абсолютному та відносному виразі, про існуючий та прогнозований рівень безробіття (за даними обл-, райдержадміністрацій, виконавчих апаратів органів місцевого самоврядування, програм соціально-економічного розвитку, концепції, інших джерел);

м) дані про кількість місць зберігання автомашин мешканців населеного пункту за складом парку та видами зберігання (легкові, вантажні, автобуси; відкриті стоянки, гаражі, багатопверхові гаражі), рівень автомобілізації, безпеки та організації дорожнього руху (за даними державтоінспекції, обл-, рай-, міськстатуправлінь);

н) характеристику житлового фонду, об'єктів обслуговування, промисловості, комунального господарства, вулично-дорожньої мережі та транспорту тощо, будівельної бази (за даними обл-, рай-, міськстатуправлінь, інших відділів (управлінь) держадміністрацій, виконавчих апаратів органів місцевого самоврядування, анкетного опитування підприємств та установ);

о) дані про сучасний стан і проектний розвиток систем інженерного обладнання та вуличнодорожньої мережі (за даними місцевих галузевих схем та проектів, які видаються спеціалізованими організаціями).

6.4 За бажанням замовника і при згоді підрядника у складі завдання на розроблення генерального плану може бути представлений (виконаний підрядником за окремим замовленням) опорний план та схема планувальних обмежень.

Замовник може за взаємною угодою і при додатковому фінансуванні доручити підряднику, іншим організаціям підготовку вихідних даних та складання завдання.

6.5 При розробленні генерального плану у випадках, передбачених примітками до табл. І, до вихідних даних додаються дані інвентаризації житлового фонду, підприємств культурно-побутового обслуговування, промислових об'єктів, комунальних підприємств.

6.6 Завдання на розроблення проекту розміщення першої черги будівництва та (або) програми будівництва в місті на трирічний період включає вихідні дані, перелік яких наведений у 6.2, а також такі додаткові дані:

а) обсяги житлово-цивільного та комунального будівництва, які необхідно розмістити в місті на період, що планується (за даними планових органів та інших підрозділів);

б) дані про відведення земельних ділянок під об'єкти будівництва у графічних схемах з прив'язкою до існуючих вулиць або до систем координат (за даними місцевого відділу (управління) земельних ресурсів);

в) характеристику земельних ділянок в межах населеного пункту та на прилеглих територіях, де планується будівництво, щодо форм власності, площі земельних ділянок, вартості викупу (викупу) і компенсації збитків, пов'язаних з їх вилученням;

г) плани приватизації та надання в оренду земельних ділянок;

д) відомості про проведені земельні аукціони та конкурси тощо (за даними місцевого відділу (управління) земельних ресурсів);

е) заявки інвесторів до місцевих органів управління про надання у власність, надання у користування земельних ділянок для всіх видів будівництва;

ж) заявки інвесторів до місцевих органів управління про надання дозволу на всі види будівництва;

з) звернення населення з заявами щодо надання земельних ділянок для садибного, дачного, гаражного та іншого будівництва (за даними місцевого відділу (управління) земельних ресурсів, планових органів, управління містобудування і архітектури та інших підрозділів);

й) кількість та склад родин, які перебувають на квартирному обліку;

к) сучасний стан проектування, інженерної підготовки, інженерного обладнання майданчиків, намічених під будівництво;

л) реалізація попереднього проекту розміщення першої черги будівництва (за даними планових органів місцевого управління (відділу) містобудування і архітектури).

6.7 Матеріали завдання на розроблення генерального плану, проекту розміщення першої черги будівництва оформляються у вигляді єдиного документа, який затверджується замовником (головою, заступником голови органу місцевого самоврядування) і розробляється замовником разом з генпроектувальником із залученням інших необхідних організацій за окремі кошти.

Додаток 3 (рекомендований)

ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

Пояснювальна записка завершується основними техніко-економічними показниками (табл. 1). В концепції розвитку населеного пункту подається більш укрупнений перелік показників, а в проекті розміщення першої черги будівництва - більш детальний.

Усі показники подаються на рік розроблення генерального плану та на розрахунковий період. За завданням на проектування по окремих показниках виділяється перша черга, встановлюється довгострокова перспектива.

Таблиця 1. Техніко-економічні показники

Показники	Од. виміру
1. Населення, всього на території, підпорядкованій міській (селищній) раді, у т.ч. тільки міста (селища)	тис.чол,
2. Територія	га
а) в міській межі, всього	
у т.ч. - житлова забудова, всього	
у т.ч. садибна	
Малоповерхова	
середньоповерхова	
багатоповерхова	
- цивільна забудова	
- зелені насадження загального користування	
- промислова	
- комунально-складська	
- зовнішнього транспорту	
- вулично-дорожньої мережі	
- спецпризначення	
- сільськогосподарського використання	га
у т.ч. рілля та багаторічні насадження	
- дач та садівницьких кооперативів	
- території, для яких необхідні інженерні заходи	
б) поза межею населеного пункту для міських потреб, всього	
у т.ч....	
Житловий фонд, всього	тис.м ² / кількість квартир
у т.ч. непридатний	
Розподіл житлового фонду по видах забудови:	
садибна	
малоповерхова	
середньоповерхова	
багатоповерхова	
Середня забезпеченість населення загальною площею	м ² /чол

Вибуття житлового фонду, всього	тис.м ²
непридатного	
придатного у зв'язку з реконструкцією	
3. Нове житлове будівництво, всього	тис.м ² / кількість квартир
садибне	
малоповерхове	
середньоповерхове	
Багатоповерхове	
4. Сфера обслуговування, у т.ч.	
Дитячі дошкільні заклади, всього	тис.місць
на 1000 чол. населення	місць
Загальноосвітні школи, всього	тис.місць
на 1000 чол. населення	місць
Лікарні, всього	тис.ліжок
на 1000 чол. населення	ліжок
Поліклініки, всього	тис.відвідувань за зміну
на 1000 чол. населення	відвідувань за зміну
Пожежні депо, всього	пожежних автомобілів
на 1000 чол. населення	пожежних автомобілів
5. Міський транспорт та магістралі загальноміського значення	км подвійного шляху
Протяжність ліній міського транспорту, всього	км
у тому числі:	
метрополітен	
швидкісний трамвай	
Трамвай	
тролейбус	
автобус	
Протяжність вулиць та магістралей, всього	км
у тому числі магістралей загальноміського значення	
Щільність вуличної мережі, всього	км/км ²
у тому числі магістралей загальноміського значення	
Рівень автомобілізації	машин на 1000 чол.
Кількість місць зберігання автомашин мешканців населеного пункту за складом парку та видами зберігання	машино-місць
легкових автомобілів, всього	
у т.ч за видами зберігання:	
- відкриті стоянки	
- одноповерхові гаражі	
- багатоповерхові гаражі	
вантажних автомобілів, всього	
у т.ч. за видами зберігання	
- відкриті стоянки	
- одноповерхові гаражі	
- багатоповерхові гаражі	
автобусів, всього	
за видами зберігання	
- відкриті стоянки	

- одноповерхові гаражі	
- багатоповерхові гаражі	
6. Інженерне обладнання:	
Водопостачання	тис.м ³ /на добу
Сумарний відпуск води	
Потужність головних споруд водопроводу	
Джерела водопостачання, що використовуються	
Каналізація	млн.м ³ /на добу
Загальне надходження стічних вод	тис.м ³ /на добу
Сумарна потужність очисних споруд	тис.м ³ /на добу
Забезпеченість житлового фонду каналізацією	%
Електропостачання	
Сумарне споживання електроенергії	млн.кВт/год на рік
Джерела покриття електронавантажень	млн.кВт
Теплопостачання	
Потужність централізованих джерел тепла, всього	МВт (Гкал/добу)
Подача тепла, всього	
Газопостачання	
Споживання газу, всього	млн.м ³ /рік
Джерела газопостачання	
Санітарна очистка території	
Об'єми побутового сміття, всього	тис.м ³ /рік
у т.ч. підлягає вивезенню	
Сміттепереробні заводи, потужність	одиниць/тис. м ³ /рік
Удосконалені звалища	одиниць/га
7. Спеціальна інженерна підготовка території	
Захист території від затоплення	
площа	га
протяжність захисних споруд	км
Намив та підсіпка	млн.м ³
Берегоукріплення	Км
Зниження рівня ґрунтових вод в межах міської забудови	га
Протиерозійні, протизсувні та протикарстові заходи	га
Освоєння інших територій із складними ґрунтовими умовами	
у т.ч. осідаючі ґрунти	га
- з сейсмічністю 7 балів та вище	
8. Охорона навколишнього природного середовища	
Санітарно-захисні зони, всього	га
у т.ч. озеленені	